

בס"ד

פרשת תצוה כי תשא פורים תשפ"ג

וארטים לפרשת תצוה

כז כ. ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך. איתא במדרש שה"ש א ד. שהקב"ה אמר את ב' הדברות הראשונות "אנכי" ו"לא יהיה לך", וכשראו ישראל פרח נשמתם ואז הם פחדו ובקשו ממשה שהוא יאמר את שאר הדברות. ומוסיף המדרש שבגלל זה הפסידו ישראל שיש בהם שכחת התורה, ואילו היו שומעים הכל מה' לא היתה בהם שכחה. ולפי"ז רמוז היטב בפסוק ה' אומר למשה ואתה תצוה את בני ישראל, והיינו אתה תצוה אותם את הדברות ולא אני אבל ויקחו שמן זית זך שכיוון שתשלט בהם שכחה יזדקקו לשמן זית ששמן זית משיב את הזכרון. רבי יונתן איבשיץ.

כז כ. ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד. ומבאר רש"י להעלות מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה. כך פירש רש"י כאן. ואילו בפרשת בהעלותך פירש עוד פירוש להעלות: שעשו מדרגות לפני המנורה כדי לעלות עליה הכהנים להדליק המנורה. וקשה למה רש"י כאן השמיט ד"ז? וי"ל, אומר רבי נפתלי מסלוצק, כיון דהמנורה היתה בגובה יח' טפחים והיינו כמטר שבעים בערך וזה גובה האדם, לכך בפרשת בהעלותך שהוא ציווי לכהנים לכל הדורות, הוצרכו מדרגה כדי להדליק את הנרות יפה. אבל כאן מדובר בציווי למשה (שהוא הדליק את הנרות בשבעת ימי המלואים) שהיה בעצמו בגובה עשר אמות ולא הוצרך כלל למדרגה.

כז כ. ויקחו אליך שמן זית. הקשה בפנים יפות מדוע נאמר כאן שמן זית ואילו בשאר המקומות כגון במנחות ובמצורע לא נאמר אלא שמן סתם? ועוד מדוע נאמר שמן זית ולא שמן זיתים? וי"ל דהנה יש לחקור מהיכן היה לישראל שמן טהור במדבר הרי לא היו להם זיתים משלהם, אלא נראה שהביאו ממצרים או קנו מעכו"ם בדרך, וא"כ הוא שמן שבא מזיתים טמאים וממילא גם השמן טמא וכיצד השתמשו בו למנורה? אולם הרי מבואר בפסחים לג: שהשמן הבא מן הזית נטמא רק באופן שהאדם סוחט בפעם אחת יותר מכביצה והיינו שני זיתים. ונשמע מזה שהסוחט זית אחד בכל פעם אין השמן מקבל את טומאת הזית. ומעתה י"ל שמשום כך נאמר ויקחו אליך שמן זית זך כדי להזהיר את ישראל שישחטו בכל פעם זית אחד כדי שהשמן לא יטמא. מתוקים מדבש.

כח א. ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך. מבואר שיש עניין שמשא ימנה את אהרן לכה"ג, וביאר הגרי"ז הטעם דהדבר תלוי במשה שהוא יהיה הממנה ולא הקב"ה י"ל דמבואר בתוס' שאין מעמידים כה"ג אלא ע"פ מלך, והרמב"ם כתב דבעינן ב"ד של שבעים ואחד למנות כה"ג, נמצא שלכך תלוי מינוי אהרן במשה שהיה לו דין מלך ודין ב"ד של שבעים ואחד.

כח ג. ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד. וכו' ועשו בגדי קדש לאהרן ולבניו לכהנו לי. הגמ' בשבת לא. מספרת מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי ביהמ"ד ושמע קול סופר שאומר 'ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד' אמר: הללו למי? ענו לו לכהן גדול, אמר אלך ואתגייר כדי ששימוני כה"ג. בא לשמאי ונזרק, בא להלל וגיירו. ולאחמ"כ הראה לו את הפסוק והזר הקרב יומת. נשא הנכרי ק"ו והבין שאינו יכול לשמש. אומר רש"י שם שאותו סופר היה מלמד תינוקות. וצ"ב מנא ליה לרש"י הא ואת מי זה מעניין מה היה? וי"ל שהוקשה לרש"י איך אותו נכרי שמע רק את תחילת הפסוק ואלה הבגדים וגו' ולא שמע את סוף הפסוק ועשו בגדי קדש לאהרן ולבניו, ואם היה שומע זאת היה מבין שהבגדים הם רק לאהרן ובניו, שהרי אסור לעצור באמצע כמו שכתוב במגילה כב: שאסור לעצור באמצע פסוק? וע"ז מתרץ רש"י שזה היה מלמד תינוקות ואיתא שם במגילה שהותר להפסיק באמצע פסוק בשביל ללמד התינוקות.

כח ו. ועשו את האפוד. הקשה בכלי יקר מה הטעם שבכולם נאמר **ועשית**, ואילו כאן נאמר **ועשו**? וי"ל לפי שאמרו חז"ל (ערכין טז.) שהאפוד בא לכפר על חטא העגל. ולמשה לא היה חלק בזה, לכך הוצרכו בני ישראל לעשות כי הם עבדו ע"ז.

כח ח. וחשב האפוד כמעשהו ממנו יהיה. יש לומר, אומר רבי ברוך מגרליץ, שפסוק זה מרמז על הדין שמחשבת ע"ז הקב"ה מצרפה למעשה. ואפוד הוא לכפרה על חטא העגל. וזמ"ש **וחשב האפוד כמעשהו** והיינו מחשבת הע"ז שעל זה מכפר האפוד יש לו דין כמעשהו.

כח ט. ולקחת את שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל. כאן בפסוק יש משמעות שהיה האומן מפתח בעצמו את שמות בני ישראל, וכן להלן פסוק יא כתב פתוחי חותם **תפתח** את שתי האבנים. ואילו באבני החושן לא נאמר שיפתח האומן את האבנים, וכל מה שנאמר בהם הוא שהיו האבנים מפותחות בפתוחי חותם, וראוי לעמוד על שינוי זה מדוע לא נאמר גם בחושן ופתחת? וי"ל, אומר רבי צבי פסח פרנק ע"פ הרמב"ן בתרומה כה ז, שבאבני החושן נאמר במלואותם שיהיו שלימות ולא חסרות, והיו חוקקים בהם ע"י הנחת השמיר והיה בוקע בהם בלי להחסיר בזה כלום. וד"ז נאמר רק באבני החושן שנאמר בהם במלואותם אבל לא באבני האפוד עכ"ד הרמב"ן. ולפי הנ"ל הכל כפתור ופרח, דבאפוד נאמרה החקיקה בלשון תפתח ופתחת שבהם הפיתוח נעשה ע"י האדם כיוון שלא היו צריכות להיות שלימות, משא"כ אבני החושן שפיתוחם לא נעשה ע"י האדם, אלא ע"י שמיר שנעשה מאליו נאמר בהם שיהיו מפותחות.

כח כא. והאבנים תהיינה על שמות בני ישראל שתיים עשרה על שמותם. מבואר בגמ' יומא עג. שכל אותיות הא-ב היו על אבני החושן, וכששאלו באורים ותומים היו האותיות מאירות לתשובה. ומקשה הגמ' הרי בשמות השבטים לא כתוב את האות צ, ומתרתת הגמ' שהיה שם גם את שמות האבות ובשם יצחק יש צ. ומקשה הגמ' מה עם האות ט שאין לא באבות, ולא בשבטים, ומתציין שכתוב שבטי ישורון ע"כ הגמ'. ותימה גדולה למה לא שאלו דבר ראשון על האות ט. דהוא לפני צ. וי"ל, מביא החת"ס, שיש במדרש שתי שיטות מה היה כתוב על האורים ותומים (מלבד השבטים שזה כתוב להדיא בפסוק). שיטה ראשונה סברה שכתוב שמות האבנים אדם פטדה וברקת וכו'. ושיטה שניה סברה שכתוב את האבות. והנה בתחילה הגמ' למדה שכתוב את שמות האבנים היינו אדם פטדה, וא"כ יש שם את האות ט. אך כשהגמ' תירצה שכתוב את שמות האבות א"כ חסר את האות ט. וע"ז תרצו שבטי קה.

כח לב. לא יקרע. הגמ' ביומא עב. לומדת מכאן שהמקרה בגדי כהונה לוקה. שנאמר לא יקרע. והקשה הרוגטשובר הרי יש כבר פסוק אחר שממנו ילפינן שאסור לקרוע בגדי כהונה והוא 'לא תעשו כן לה' אלוהיכם' ותירץ שלא תעשו לא ילפינן דינא דגרם קריעה דשרי התם גרמא במחיקת שם (שבת קכ) והכא אסור מ"לא יקרע".

כח, לג. ועשית על שוליו רמוני תכלת וגו' על שוליו סביב ופעמוני זהב בתוכם סביב. היכן היו הפעמונים? הנה כאן התרגום אונקלוס אומר שהפעמונים היו בין הרימונים. ואילו בפרשת ויקהל לט כה אומר התרגום שהפעמונים היו בתוך הרימונים, ועו"ק דבתרגום יונתן בן עוזיאל ג"כ יש סתירה בין הפרשיות, דבפרשת תצווה כתב רבי יונתן שהיו 71 פעמונים, ואילו בפרשתנו כותב רבי יונתן שהיו 72 פעמונים (ויש שמכח קושיות אלו שינו הגרסאות עיין בפירוש יונתן). וי"ל, אומר ה"בד קודש', דהציווי של פרשת תצווה נאמר לפני חטא העגל, ושם הציווי היה לעשות פעמון בין הרימונים וא"כ היו 71 כי היו 72 רימונים ובין כל אחד לשני היה פעמון, זה יוצא בס"ה 71. משא"כ פרשת פקודי היה אחרי חטא העגל, א"כ לא היה אפשר לעשות את הפעמונים שהיו מזהב בחוץ, כי זה היה מזהב המקטרג, שמזכיר חטא העגל ואין קטגור נעשה סגור, ולכך הוצרכו להשים הפעמונים בתוך הרימונים והיו 72 פעמונים כמנין הרימונים.

כח לה. ונשמע קולו בבואו אל הקודש. בתנ"ך מופיעה ג' פעמים המילה **ונשמע**. א. נעשה **ונשמע**. ב. **ונשמע** קולו. ג. **ונשמע** פתגם המלך. מבאר החיד"א את הקשר בין שלושתם. הנה בגמ' בשבת פח איתא שישראל יכולים לטעון שלא יקבלו עונש על העבירות כי הם היו אנוסים, כי כפה עליהם הר כגיגית. ואומר שם הרשב"א שזה הכל עד שנכנסו לארץ, אך כשנכנסו לארץ ישראל בטלה טענת האונס, כי הקב"ה אמר להם אני נותן לכם את הארץ רק בתנאי לקבלת התורה והם נכנסו לארץ (ותלוייהו וזבין זביניה זביני). והנה כל זה ניחא רק כשהיו בארץ אך כשגלו והתבטל התנאי ממילא

שוב חזרו להיות כאנוסים. וע"ז הדר קיבלוה ברצון בימי אחשורוש. וכך מפרש החיד"א את ג' הפסוקים הנ"ל: בתחילה אמרו נעשה ונשמע אך א"א להיענש ע"כ כי זה היה באונס, לכן יש את הונשמע קולו בבואו אל הקודש היינו לארץ ישראל, ואם תאמר הרי גלו והתבטל התנאי וחזר להיות אונס? ע"ז יש את ה'ונשמע' פתגם בימי אחשורוש שחזרו וקיבלו באהבה. בבעל הטורים הביא ביאור נוסף על העניין הזה של ג' פעמים ונשמע. הנה אמרו חז"ל במגילה ג: אמר רבה מקרא מגילה עדיף על עבודה בביהמ"ק ותלמוד תורה. כי על התורה כתוב נעשה ונשמע, וגם על עבודה כתוב ונשמע קולו. ומ"מ ונשמע פתגם המלך **כי רבה הוא**, והיינו קריאת המגילה רבה על הכל. ומרומז גם ש'רבה' הוא זה שאומר את הדין הזה.

כח לה. ונשמע קולו בבואו אל הקודש ובצאתו ולא ימות. הנה אמרו חז"ל בעירובין נד. השונה בלחישת משכח תלמודו, ועוד אמרו חז"ל באבות ג ח השוכח דבר אחד ממשנתו מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו. וזהו ונשמע קולו בבואו אל הקודש לפני ה' דהיינו שילמד בקול רם בבואו לפני ה' והיינו בבית מדרש אז בצאתו אינו שוכח ולא ימות. בכור יעקב.

כח לו. פתוחי חתם קודש לה'. הגאון אומר שיש כאן רמז למה דאיתא בגמ' ג' מפתחות בידו של הקב"ה: חיה. גשמים. תחית המתים. והוא מרומז כאן, פיתוחי היינו מפתח של חת"ם, ר"ת חיה תחיה מטר הם קודש לה' היינו ביד ה'.

כח לח. והיה על מצח אהרן וגו' והיה על מצחו לרצון להם לפני ה'. לשם מה נכתב פעמיים והיה על מצח אהרן? וי"ל דהנה ביומא ז: וברש"י שם איתא שהציץ מרצה כשהוא על מצח אהרן בשעת הטומאה, והא וודאי שצריך שיהיה גם בשעת הריצוי, אלא שחידש שם רש"י שצריך שיהיה גם בשעת הטומאה, ולכן כתב הפסוק והיה על מצח אהרן ונשא עוון הקדשים והיינו שזה יהיה על מצחו בשעת עוון הקדשים, וגם 'והיה על מצחו לרצון תמיד' והיינו שיהיה בשעת הריצוי, שהוא שעת זריקת הדם.

כח לח. ונשא אהרן את עוון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל וגו' והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה'. המילה לרצון כאן היא נראית לכאן שלא במקומה, כי לרצון שייך במצווה העולה לרצון, וכאן מיירי בכפרת עוון הקדשים, ומה שייך לרצון? מיישב הכתב סופר, דהנה מצינו סתירה דרש"י מביא ממנחות כה. שהציץ מכפר על קרבן שהוקרב בטומאה, ובזבחים פח: אמרו שהציץ מכפר על עזות מצח. וליישוב הדברים נ"ל שכשהאדם עושה מצווה הבאה בעבירה, כגון שגזל חיטים והפריש ע"ז חלה, אמרו רז"ל דא"ז מברך אלא מנאץ, כי הוא עז מצח שעומד לפני ה' לעשות מצווה, ועושה זאת ע"י איסור, וה"ה המקריב בטומאה עומד לפני ה' ומתחצף לגשת בפניו בטומאה, וע"ז אמרו חז"ל שהציץ מכפר על קרבן שהוקרב בטומאה שזה גופא עזות מצח. והנה העובר עבירה ומביא קרבן, אז הקרבן מוחק ומעביר את העבירה, אבל המביא קרבן על מצווה הבאה בעבירה, העבירה מסתלקת ונשארת המצווה שהיא עולה לפני ה' לרצון. וזה כוונת הפסוק, ונשא אהרן את עוון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל ויקריבו בטומאה, וזהו עזות מצח שניגש לפני ה' בחטא, והיה על מצחו תמיד, היינו שיבוא מצחו ויכפר על עוון מצח, ואז 'לרצון להם לפני ה'.' שהמצווה שנעשית בעבירה תעלה לרצון מפני שנמחקה העבירה ונשארה המצווה.

כט לג לד. ואם יוותר מבשר המילואים עד הבוקר ושרפת הנותר כי קודש הוא. המהרש"א בקידושין נו חידש שבשר קודש שנותר כיוון שחל עליו שם נותר בטלה קדושתו. ותמהו האחרונים מפסוק מפורש בפרשתינו שכתוב ושרפת הנותר כי קודש הוא? וי"ל דהנה יש להקשות כאן קושיה אדירה הרי כל שלמים נאכל לשני ימים ולילה וא"כ לא יתכן אף פעם שלמים בוקר השני שכבר יחשב נותר שהרי עדיין אפשר לאוכלו עוד יום ומדוע כאן כתוב ואם יוותר מבשר המילואים עד הבוקר ושרפת? וצ"ל שכל השלמים הם לשני ימים ולילה כי שלמים הם מקדשים קלים, אבל כאן מדובר בשלמי מילואים שמובא ברש"י פסוק לא שהם קדשי קדשים ולכך ביום השני הם נותר. לפי"ז י"ל שמה שכתוב כי קודש הוא זה לא הולך על בשר נותר שזה אכן לא קדוש, אלא כוונת הפסוק שאם תשאל מדוע הנותר עד הבוקר ישרף הרי תמיד שלמים נאכלים לשני ימים, התשובה היא כי קודש הוא כיוון שזה בשר המילואים ומילואים יותר

קדוש ואף הנותר שלו קדוש. מאת ר"א אלתר זצ"ל בנו הצעיר של הפני מנחם שנלב"ע בצעירותו.

בפרשת תצוה לא מוזכר שמו של משה בכל הפרשה. אלא ואתה תצוה כמה פעמים ללא שמו של משה. והטעם לכך, אומר הבעה"ט, בגלל שמשה אמר מחני נא מספרך וקללת חכם אפי' על תנאי מתקיימת. ויש להוסיף ע"כ את דברי הגאון שזה יוצא תמיד בשבוע של ז' אדר שאז נפטר משה רבינו ומרמז על סילוקו. עוד יש להוסיף מחני נא מספרך, היינו מספר כ', ותצוה הוא פרשה כ' ע"פ סדר הפרשיות ומרמז במחני מספרך'.

וארטים לפרשת כי תשא

פרשת כי תשא. הנה הפרשה היא קלט פסוקים, ולמעלה משמונים הפסוקים הראשונים נקראים לעליות כהן ולוי. ואומר האוסטרווצאר שהטעם הוא ע"פ מה שכתב המג"א קלח ד שלא להעלות לתורה סומא בפרשת התוכחה מפני שאי אתה רשאי לקרות פרשת מומין בפני בעלי מום. והשתא ניחא דהנה ישראל חטאו בעגל וא"כ כולם בעלי מומין בזה, לכן לא עולים בזה ישראל לתורה אלא רק כהן ולוי.

ל יח. ונתת אותנו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים. פסוק זה עוסק בכיור ויש לעיין למה כתוב ונתת 'שמה', למה לא די לכתוב ונתת 'בו' מים? וי"ל דאיתא בגמ' שדין קידוש ידיים ורגלים הוא בין אהל מועד למזבח. ולכן כתב ונתת שמה מים והיינו שיש דין ליטול את הידיים בדווקא שם. משך חכמה.

ל יא – יג. וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא וגו' זה יתנו מחצית השקל. יש לעיין מה טעם כתב לאמר, הרי זה לא דין לאמר אלא דין לעשות? וי"ל, אומר רבי משה דרשן ב'מסורת הברית' ע"פ מה דאיתא בירושלמי שקלים ג ב, שכאשר התורם נכנס לתרום שקלים לצורך קרבנות ציבור הוא צריך לדבר בפיו מהרגע שנכנס עד שייצא כדי שלא יחשדוהו שנתן ממעות הלשכה בתוך פיו. ולפי"ז י"ל וידבר ה' אל משה לאמר שיאמר כל הזמן בשעת הנתינה.

לא יד. ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם. יש להקשות הרי ציווי זה נאמר בפרשת יתרו בצורה שונה, ששם כתוב ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וכו' ולמה כאן נאמר רק ושמרתם את השבת? וי"ל ע"פ הרמ"א אור"ח רצ. שכותב שפועלים ובע"ב שאינם עוסקים בתורה כל ימות השבוע יעסקו בשבת בתורה יותר מהת"ח, והת"ח ימשיכו בעונג האכילה ושתייה. וכן הביא הב"י מהירושלמי ומדרש תנחומא שכתבו כן. וא"כ י"ל בפרשת יתרו נאמר הדין הזה לפועלים שעובדים כל ימי השבוע לכך כתב ששת ימים תעבוד, ויום השביעי שבת לה' אלוקיך היינו כל השבוע תעבוד ויום השביעי תשבות לה' - שתלמד תורה. משא"כ כאן שכתוב ששת ימים יעשה מלאכה היינו שיעשה בשבילך מלאכה, אז ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם והיינו ושמרתם תתענגו באכילה והיינו לכם.

לא יד. מחלליה מות יומת. הירושלמי בשבת מביא מעשה על ר' חייא שראה אחד תולש עשב בשבת. הלך למחר וכתב לו מחלליה מות יומת. וקשה למה המתין למחר ולא הלך לומר לו מיד? וכן למה למחר כתב ולא הסתפק באמירה? וי"ל, אומר הגאון ע"פ מגילה כד. דאיתא שם שרבי חייא קרא לאות ח ה ובמקום וחיכיתי קרא והיכיתי. ולכן אם רבי חייא היה אומר להם מיד זה היה נשמע מהלליה מות יומת, ולכן חיכה למוצ"ש ואז כתב.

לא טו. ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון. תיבת יעשה כאן נכתבה בלשון שיעשה מאליו המלאכה והייתכן שכך הוא? י"ל, אומר הטורי זהב על התורה, דהנה מצינו בחסיד אחד שנפרצה לו פרצה בגדר שדהו ונמלך עליה לגודרה ונזכר ששבת הוא ונמנע ולא גדרה ונעשה לו נס ועלה בו צלף שממנה היתה פרנסתו וכו' גמ' בשבת קנ: וא"כ י"ל שהתורה אומרת לנו ששת ימים יעשה מלאכה והיינו שיעשה לבד וזאת בתנאי שביום השביעי שבת שבתון קודש לה' שאף במחשבה שלך תשבות לה' ולכן גם כפל וכתב שבת שבתון.

לא יז. כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי. וקשה מאוד מדוע כאן כתוב רק שמים וארץ, ואילו בפרשת יתרו כתוב כי ששת ימים עשה ה' את

השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בס. למה כאן התעלם מהים? וי"ל דאיתא בירושלמי בעי"ז שאלכסנדר מוקדון לקח נשר עלה עליו ועף יחד אתו לשמים עד שראה את כל העולם ככדור ומשם צייר שהוא עצמו מחזיק בכף ידו את כל העולם חוץ מהים, ואומרים המפרשים על הירושלמי שאת הים הוא לא צייר כי גם הגויים מודים שאת הים הקב"ה עשה. והנה כאן ברש"י פסוק יג את שבתותי תשמרו כי אות היא בני וביניכם לדעת כי אני ה', כותב רש"י שהכוונה היא שהאומות ידעו כי אני ה'. וכיוון שכאן זה הולך על ידיעת האומות הרי הם כבר יודעים שהקב"ה עשה את הים, אז מה שצריך ליידע אותם זה רק שה' עשה גם את השמים והארץ.

לב יא יב. ויחל משה את פני ה' אלוקיו ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים וגו' למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרוג אותם בהרים. הנה חז"ל אמרו על הפסוק כי שחת עמך היינו הערב רב שנקראים עם. ורק הם עבדו ע"ז ועם ישראל נענש עבור שהם לא מחו. והנה דין הוכח תוכיח הוא מצוות עשה שנענשים עליה רק בעידנא דריתחא. והנה חז"ל אומרים שבמתן תורה הקב"ה כפה עליהם הר כגיגית ומכאן מודעה רבה לאוריתא שאם הקב"ה יתבע אותנו לדין נוכל לומר לו שקיבלנו התורה בכפייה ובאונס ואנו פטורים מלקיימה. והנה כל זה נאמר לערב רב אך לעם ישראל שיצא ממצרים לא נאמר דין זה כי עליהם נאמר בחז"ל אנכי ה' אלוקיד אשר הוצאתיך שעל מנת כן הוצאתי אותך מארץ מצרים (שמו"ר כט ג) וממילא כשיש טענה לערב רב יסולק חרון האף מישראל על שלא מיחו בהם. והוא שאמר משה רבינו למה ה' יחרה אפך בעמך בישראל שהם עם של הקב"ה על שעברו על מצוות עשה דהוכיח תוכיח דכיון שיש חרון אף על הערב רב הוי עידנא דריתחא ונענשים ישראל וא"א לפוטרים בטענה שקיבלו באונס שהרי אשר הוצאת מארץ מצרים והיו חייבים לקבל עליהם עול מלכות, ומ"מ כיוון שטענת אנוסים היינו מועילה לערב רב ממילא נסתלק חרון אף ולא הוי עידנא דריתחא ושוב אין נענשים על שעברו על מצוות תוכחה ולכן שוב מחרון אפך על הערב רב והנחם על הרעה לעמך. פנים יפות.

לב יט. ויחר אף משה וישלך מידי את הלוחות. לכאורה יפלא על משה רבינו האיד שבר את הלוחות והלא אמרו חז"ל המשבר כלי בחמתו יהא בעיניך כעובד ע"ז. ועוד שהקב"ה כאן אמר לו אשר שברת - יישר כח ששיברת, ואיך נאמר דבר כזה על המשבר בחמתו. וי"ל דהנה מצינו בתענית כא: שבסורא הייתה מגיפה ובשכנותו של רב לא פגעה המגיפה ואומרת הגמ' שזה לא בגלל רב אלא בגלל איזה חסד אחר שנעשה שם פסקה המגיפה. ולכאורה קשה הא זכויות רב הם עצומות לאין ערוך יותר מזכויות כל אדם, הן בעצם תורתו והן במעשיו הקדושים, ומתרץ ע"כ המלבי"ם שגם כשיש לאדם זכויות הוא לא יכול להציל על עוון הדור אא"כ יש לו שייכות בעבירה שלהם, ולרב לא היה שום שייכות בעבירות שלהם. והנה משה רצה לכפר על העי"ז של הדור ובשבי"ז צריך איזה שייכות לחטא וזה לא היה למשה, לכן הוא מסר נפשו וחטא כדי שיהיה לו חלק בחטאם ועי"כ יוכל להגן עליהם בזכויותם וזה מה שאמר לו הקב"ה יישר כח ששיברת, והיינו שהוא היה מרוצה ממה שעשה משה. כנסת יחזקאל.

לב לא. אנא חטא העם הזה חטאה גדולה. יש להבין מדוע הגדיל משה רבינו את החטא ואמר חטאה גדולה, היה לו להמעיט כדי לסגור על עם ישראל. וי"ל שהכלל הוא שחטא הוא בשוגג, וא"כ זאת היתה כוונת משה חטא העם חטאה גדולה והיינו שוגג גדול לכן יש למחול ולסלוח להם. האדמו"ר מבעלז.

לב לב. אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך. הלשון כאן קשה כי לכאוי צריך לכתוב אם תשא חטאתם **מוטב**, ואם אין מחני וגו'. וי"ל ע"פ רש"י שכותב שאחרי חטא העגל אמר הקב"ה למשה לך רד מגדולתך כי כל הגדולה היא בשביל ישראל, ומשה בא להתפלל להקב"ה והוא חשש מנגיעה כאילו הוא מתפלל בשביל גדולתו, ולכך הוא אמר לקב"ה גם אם תשא וגם אם לא תשא חטאתם, מחני מספרך, ז"א שלא לכבודי אני מתפלל כי ממ"נ אני רוצה שתמחוק אותי מספרך, ולכך אמר אם תשא חטאתם וגם אם אין אז מחני נא.

לב. לג - לד. ואם אין מחני נא מספרך ויאמר ה' אל משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי. וי"ל, אומר האדמו"ר מוהר"ש מבעלז, דביאור הפסוק הוא כך הנה איתא בגמ' בשבת דהמשבר כלים בחמתו כאילו עובד ע"ז ולכך שבר משה את הלוחות ואמר להקב"ה ראה גם אני כביכול עובד ע"ז, ולכך אם תשא חטאתם בסדר ואם לאו מחני נא מספרך, תמחוק גם אותי שגם אני עובד ע"ז. וע"ז עונה הקב"ה בלשון תימה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי? דהיינו האם מי שחוטא לי אני אמחה אותו מספרי!! כיוון שהחטא הוא בשבילי אני לא אמחה אותך מספרי.

לג יז. ויאמר ה' אל משה גם את הדבר הזה אשר דיברת אעשה. אמרו חז"ל כל הנביאים התנבאו ב'כה' הוסיף עליהם משה שנתנבא ב'זה' הדבר. הנה כשחטאו בני ישראל בעגל אמר לו הקב"ה לך רד מגדולתך ברכות לב. וכשירד משה מגדולתו ג"כ התנבא בכה כמו שנאמר ויאמר להם כה אמר ה' עברו ושובו וגו' וכעת כשנתרצה לו הקב"ה אמר לו גם את הדבר הזה אשר דיברת, והיינו מה שהתנבאת בלשון זה הדבר, אעשה, כלומר שאני אשיב אותך למדרגה הקודמת שתנבא בזה הדבר. בעל המנחת חינוך.

לד ו. ורב חסד ואמת. הנה ביג' מידות של רחמים אנחנו מזכירים ורב חסד ו'אמת'. וקשה הרי אמת הוא לא רחמים אלא הוא דין כי אם הולכים לפי האמת הרי מגיע לנו עונשים גדולים? וי"ל דהנה הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה ומעניש אותם על עבירות קלות מאוד עונשים כבדים, כמו שראינו הרבה בתורה אצל ראובן שבלבל יצועי אביו ואצל משה ועוד. והנה ישנם כאלה שהם לא באמת צדיקים הם רק מתנדנדים חזק בשמו"ע וכדו', עושים בגלוי מעשים עם הרבה רעש ופרסום, אבל בתוך הבית הם קשים ומנהגם רע. ואם הקב"ה יתנהג עמם כמו שהם נראים אז הם ייענשו קשות. מה עושה הקב"ה, הוא מתנהג עמם באמת, היינו כמו שהם באמת שווים, וכך הוא מעניש אותם פחות ולא כמו שהם נראים צדיקים וזהו מידת רחמים.

לד ח. וימהר משה ויקוד ארצה וישתחו. איתא במדרש (רוב המדרשים כאן ביארו כן ועיין ברבינו בחיי וחזקוני) למה משה מיהר? משום ששמע פוקד עוון על שלשים ועל רבעים הוא פחד שמא הקב"ה יפקוד על חמישים וכו' מיד הוא מיהר כדי לעצור את חרון האף. וקשה הא מבואר בחז"ל שפוקד עוון על שלשים ורבעים הוא אחד מיג' מידות של רחמים, שהוא רחום ולא פוקד כל העונשים על אדם אחד, אלא מפזר אותם בהרבה דורות שלא יוצר מצב שאחד יקבל עונש גדול, ומאחר שמידה טובה היא למה נתיירא משה? וי"ל, אומר החיד"א ע"פ שבת קכו :, מפנים אפי' ארבע וחמש קופות ופריך השתא חמש ארבע מיבעי, ומתריצין ארבע וחמש כדאמרי אינשי ואפי' טובא, אבל אם מפרט ארבע חמש ושש אז הכוונה היא בדווקא. וא"כ כשהקב"ה אמר על שלשים ורבעים, מיד רץ משה לעצור כדי שלא יהיה שלוש בלבד, אלא רצה שישאר כדאמרי אינשי ארבע וחמש ולא יותר, והיינו לכל הדורות.

לד יא יג. שמור לך את אשר אני מצווך היום. כי את מזבחותרם תתצון ואת מצבותם תשברון ואת אשריו תכרותון. הטעם שנאמר כאן מיד לאחר חטא העגל להכרית את העי"ז של הכנענים, י"ל ע"פ הגמ' בעי"ז נג : שהיא שואלת איך יכלו הכנענים לאסור את עצי האשירה שבארץ כנען הלא אר"י ירושה לנו מאבותינו והעצים שייכים לישראל ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ותירצה שם הגמ' שכאשר ישראל עשו את העגל אז גילו דעתם שניחא להם בעבודת כוכבים ורק אז נאסרו האשרים וכאילו הכנענים קיבלו רשות מישראל לעבוד ע"ז בשליחותם. ולכן מיד לאחר שחטאו בעגל בא הציווי לשרוף את האשירה ולכן גם כתב את אשר אני מצווך היום דוקא כי עד היום לא נאסר. אור יקרות. ועיין עוד במשך חכמה כעין זה.

לד יז-יח. אלהי מסכה לא תעשה לך את חג המצות תשמור. קצת תמוהה הסמיכות בין הפסוקים הנ"ל כי מה הקשר בין ע"ז לפסח? וי"ל, אומר האמרי אמת, דהנה איתא במגילה יב שהטעם שהתחייבו כליה בימי אחשוורוש הוא משום שהשתחוו לצלם. ובמגילה טו איתא שמרדכי ביטל את יום הראשון של פסח וציווה להתענות בו בגלל שהשתחוו לצלם. וזה מה שכתוב אלוהי מסכה לא תעשה לך כדי שאת חג המצות תשמור. (ועי"ל בדרך צחות שבפסח יש הרבה מחמירים ומדקדקים במצוות עד כדי

כך שכשרואים שמישהו מבני ביתם שלא נהג כחומרתם הם מתמלאים כעס, וכל הכועס כאילו עובד ע"ז. ולכך נאמר לא לעבוד ע"ז אפילו בחג הפסח.

לג כ. ויאמר לא תוכל לראות פני כי לא יראני האדם וחי. לכאורה יש לתמוה הלא ממ"נ אם ה' רוצה שיראה אותו ויחיה הרי הוא יכול לעשות את זה. ואם נאמר שאין למשה זכות לראות את ה' היה צ"ל כי אין אתה ראוי לראותני? וי"ל, אומר רבי צבי פסח פרנק, הנה איתא בחז"ל (ספרי דברים שנו. ובעוד מקומות) שבכדי שלא יהיו טענות לאומות העולם הביא הקב"ה לאומות נביא כמשה וזהו בלעם. ואיתא בבבא קמא לח. תוד"ה האדם שכל מקום שכתוב 'ה'אדם הכוונה גם לנכרי ורק כשכתוב אדם הכוונה לישראל בלבד. וא"כ הקב"ה משיב למשה כיוון שלא יראני 'ה'אדם והיינו בלעם הנכרי לכן אני לא יכול שגם אתה תראני, כי אם אתה תראני תהיה לגויים טענה שבלעם לא ראה, אבל בעקרון משה יכל לראות ולחיות.

לד כב. וחג האסיף תקופת השנה. יש לעיין מה הטעם אין אנו עושים את חג הסוכות (האסיף) בפסח מאחר והחג הוא זכר ליציאת מצרים וענני הכבוד. מתרץ הגאון (מובא על הבי" תחילת הלכות סוכה) כיוון שלאחר שחטאו ישראל בעגל פסקו ענני הכבוד, ורק בטו תשרי חזרו ענני הכבוד בעת שהחלו בבניין המשכן, ולכך כיוון שמצוות סוכה היא זכר לענני הכבוד עשו זאת בתשרי. ולפי"ז י"ל נמי למה בחומש שמות נקרא חג הסוכות חג האסיף, ואילו בספר ויקרא ודברים הוא נקרא חג הסוכות, כי בשמות זה היה קודם שחזרו ענני הכבוד אז החג היה חג האסיף, ואילו בספר ויקרא ודברים זה היה לאחר שחזרו ענני הכבוד אז נקרא חג הסוכות שהסוכה היא זכר לענני הכבוד. מאת רבי מאיר שמחה מדוינסק. וע"ע מה שהבאנו בזה בפרשת יתרו.

לד כד. כי אוריש גויים מפניך והרחבתי את גבולך וגו' בעלותך לראות את פני ה'. אפשר לומר שהפסוק בא לרמוז על אחד מעשרה ניסים שנעשו לאבותינו בבית המקדש והוא 'עומדים צפופים ומשתחוים רווחים' ולי"א אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלים. וד"ז מרומז בפסוק: כי אוריש גויים מפניך, אז והרחבתי את גבולך בעלותך לראות את פני ה'. וכשנחרב ביהמ"ק התכווצה כל הארץ, כמבואר בגיטין נו.

וארטים לפורים

במה מותר לשקר בפורים? מהרש"א בבא מציעא כג: בהני ג' דברים עבידי רבנן דמשני במיליהו, היינו שבשלושה דברים מותר לשקר, אחד מהם זה בפוריא. אומר המהרש"א שפוריא הכוונה לפורים שיש דין דחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ולת"ח מותר לשקר ולומר לכולם שהוא כבר השתכר חזק וארור מרדכי וברוך המן. ויעוין ברמ"א שכותב שצריך לנוח אחרי שתיית היין, כי פוריא זה מיטה. וחייב איניש לבסומי בפוריא, והיינו במיטה.

הגמ' במגילה דף ז אומרת אסתור ברוח הקודש נאמר שנאמר קיימו וקיבלו והיינו שקיימו והסכימו לכך בשמים, ע"כ הגמ' שם. ומקשים התוס' הרי רבא עצמו בשבת פח יליף מקיימו וקיבלו שקיימו ברצון את התורה שקיבלו, וא"כ איך יכול ללמוד ג"כ דאסתור ברוח הקודש נאמרה, הרי זה פסוק שנצרך לעניין אחר? ותיירץ ע"כ החשק שלמה בשם הגר"א, דהנה קיימו וקיבלו כתוב במגילה חסר. וכתוב וקיבל וקוראים קיבלו. וא"כ אפשר ללמוד ב' דרשות: א: וקיבל. ב: ה'ווי של קיבלו. וראיה לזה דהנה בגמ' בשבת ילפינן את הדין של קיבלוהו ברצון דרש רבא בזה"ל **דכתיב** והיינו שלמדים מהנכתב שזה וקיבל. ואילו בגמ' במגילה שכתוב שברוח הקודש נאמרה **כנאמר** וכו' והיינו ממה שנאמר קיבלו, והוא מהנקרא.

המן מין התורה מנין המן העץ. חולין קלט: וקשה מה הקשר וי"ל שאצל המן מצינו חידוש גדול הרי יש לו הכל בכל מכל כל, היינו כסף וזהב וכולם משתחוים לו ומכבדים אותו, בכ"א הוא לא מרוצה כי יש איזה יהודי שלא משתחוה לו, לכן כל זה איננו שווה לו בכל פעם וכו'. ודבר זה מצינו ג"כ אצל אדם הראשון שהכל היה לו, כל העולם היה שלו, רק הקב"ה א"ל לא לאכול מעץ הדעת. והוא לא יכל להתאפק. **עוי"ל** דהנה גזירת המן היתה משום שנהנו מסעודתו של אותו רשע וזאת היתה הסיבה לגזור כליה על ישראל, ר"ל. וד"ז שהאוכל מאכלות אסורות זה סיבה לגרום כליה על עם ישראל, הוא מאדם הראשון שאכל מהעץ ונגזרה מיתה על כולם לדורות. **עוי"ל** דהנה המן

עשה עצמו ע"ז ואיך שרי להזכיר את שמו הא אמרינן בסנהדרין יג: דאסור להזכיר שם ע"ז דכתיב ושם אלוהים אחרים לא תזכירו, וי"ל דהנה מבואר שם אמר רבי יוחנן כל ע"ז הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה, וא"כ אפשר"ל שזה קושית הגמ' איך מזכיר את המן, וי"ל שזה כתוב בתורה, המן העץ.

הטעם שלא חוזרים כששכחו על הנסים. הנה השוכח לומר "על הנסים" אינו חוזר (שו"ע תרפב ס"א) ומשא"כ השוכח לומר "יעלה ויבוא" חוזר. ומה טעם הדבר? וביאר בזה רבי ש"ז אויערבאך משל למה הדבר דומה, לאחד שחיפש מקום ללון בחצות הליל בעיר לא מוכרת, לפתע מצא את עצמו מוקף בשודדים, וכשהרגיש שכלתה אליו הרעה צעק הצילו!!! לשמע קולות זעקתו יצא אדם הדור, והניס בעזרת נשקו את השודדים, הכניס את האורח לביתו, האכילו, השקהו, ואף הציע לו מטה נוחה ללון בה. בבוקר, אותו אורח, קם מתלבש, ויצא לדרכו בלא להודות לבעל הבית. לאחר חצי שעה הוא חזר לאכסניה שלו וקרא לעבר בעל הבית: "מתנצל שלא אמרתי תודה, אז תודה לכם... כל בר דעת מבין שהדבר חסר כל טעם. כי מי שאינו מבין את גודל הנס שקורה אותו ולא מרגיש תחושה עמוקה של הודיה, אז לחזור אחרי זה ולהודות כמי שכפאו שד לומר תודה הרי זה חסר טעם. במקרה שכזה נותן הטובה מרגיש: תעזוב, לא צריך... אכן, כששוכחים על הנסים לא חוזרים, אבל איזה בוש וכלימה צריכה לאחוז בנו אם אנו שוכחים "על הנסים"... יום אחד בשנה זוכרים נס הצלה, וגם ביום הזה לשכוח להודות?! ואמנם אדם ששכח לומר את ברכת מודים הריהו חוזר, אף שלא הגיעה ההודאה מפנימיות הלב, ולא שייך הודאה בדרך של הכרח, כי הודיה צריכה להגיע מרגשת הלב, אבל הודאה על נסי יום יום זה מחויב המציאות. כן נעים לא נעים. גם כשהלב לא מתעורר להודיה - צריך להודות.

להמן היה דין יהודי. כי הוא היה עבד כנעני של מרדכי, ומרדכי בוודאי גיירו כדין כל עבד כנעני. ולפי"ז יובן איך אסתר הכינה סעודה לאחשוורוש והמן בטו ניסן שאז היה זמן הסעודה כמבואר בחז"ל, הא ביו"ט אסור להכין לגוי בלבד, והיא ונערותיה הרי היו בצום, וי"ל שהמן היה יהודי ולכן הותר לבשל לו ביו"ט. ולכן המן גם נתלה על עץ למרות שבן נח בסייף ולא בסקילה, כי הוא היה יהודי ויהודי שעובד ע"ז בסקילה. יערות דבש א"ז. וצפנת פענח על המגילה פ"ז. ויש להוסיף שלפי"ז מובן הלשון במגילה שבמשתה הראשון כתוב אשר עשיתי לו, כלומר כיוון שהמשתה היה ביו"ט לכן אמרה עשיתי לו והיינו להמן שמותר לבשל לו, ואילו במשתה השני שהיה ביום חול נאמר אעשה להם כי מותר לשניהם.

וארטים על מגילת אסתר

א. א. שבע ועשרים ומאה מדינה. איתא שמאה היו על הארץ ועשרים ושבע היו בים ואומר הגר"א רמז לזה וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ מנין מס הוא מאה, שזה על הארץ, ואיי הים מנין ואיי הוא עשרים.

ושבע. א. ח. והשתיה כדת אין אונס. אמרו חז"ל במגילה יב. כדת של תורה אכילה מרובה משתיה. אומר המהר"ץ חיות שיש לפרש ד"ז ע"פ המשנה באבות 'פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה' והיינו ש'מים' יש דין לשתות קצת במשורה, אבל פת במלח יכול להרבות.

א. יב. ובהגיע תור נערה ונערה. במילים נערה ונערה הטעמים הם קדמא ואזלא. ואילו במילים ובהגיע תור אסתר הטעמים הם מונח, מונח, והטעם הוא משום שכל הנערות כששמעו שהן נקראות אל המלך מיד קמו והלכו וזהו קדמא ואזלא. אבל אסתר היא היתה במצב של מונח מונח ולא רצתה ללכת רק כשהיה סכנה ולכן ובהגיע תור אסתר הוא מונח מונח. הגאון.

א. י. ז. ט. חרבונה/א. בתחילת המגילה א כתוב בזאת חרבונה וגוי' החרבונה שם הוא בא. ואילו בסיום המגילה ז ט איתא ויאמר חרבונה אחד מן הסריסים הוא חרבונה בה. וי"ל, אומר החת"ס לפי המובא בבית שמואל לגבי שמות בגיטין, ששם קודש מסתיים בה"א ואילו שם חול מסתיים ב'א'. ולפי"ז י"ל שבפרק ראשון הוא חרבונה של חול מסריסי המלך לכן הוא ב'א'. אבל בפרק ז' הוא חרבונה של קודש וכמו שכתוב

בחז"ל (ילקוט שמעוני ועוד) דהוא אליהו הנביא שהתחפש לחרבונה (א) והוא משושנת יעקב וגם חרבונה זכור לטוב.

ב ז. לקחה לו לבת. הגמ' במגילה דורשת מכאן אל תקרי לבת אלא לבית, והיינו שמרדכי נשא את אסתר לאשה. וצ"ב מהיכן הוא דורש ד"ז? י"ל שהול"ל לקחה לבת, ומזה שהוסיף לקחה לו רמז בזה שנשאה, והוא ע"פ כתובות סז : לו זה אשה, וכה"א אעשה לו עזר כנגדו. מלא העומר.

ג ט. יכתב לאבדם ועשרת אלפים כיכר כסף אשקול וגו'. המן ביקש לקנות את ישראל ונתן את שוויים כעבדים. שווי של עבד קצוב בתורה 30 שקלים. ושלושים שקלים בעבור 60 ריבוא עולים ל 18 מיליון $[30 \times 600000 = 18000000]$ (שקלי קודש) שהם שנים עשר אלף ככרות חול $[2 \times 18000000 = 36000000]$ (שקלי חול) / 25 = 1440000 (סלעים) $12000 = 120 /$ (ככרות חול) [[או שניתן לחשב כך : מחצית השקל של 60 ריבוא זה כפי שכתבו לעיל 100 ככרות קודש שהם 200 ככרות חול כפול 30 (שווי של עבד) אך צריכים להכפיל ב60 כי מדובר בכיכרות חול שכפלנו בשתיים כנ"ל גם במספר כנגד סכום העבד סה"כ 12 אלף] אלא שהמן נתן עשרת אלפים ככרות לפי שבימי יחזקאל הוסיפו על המידות שתות (שישית) וששה נעשו חמשה. $[12000 / 10000 = 1.2]$ (פני יהושע, וברוקח הלכות פורים ס' רלה). עוד ביאור המן נתן כנגד 60 ריבוא ישראל לפי ערכם שהוא 50 שקלים { לפי הערך של איש ישראל הכתוב בויקרא כז ג } וזה יוצא בדיוק עשרת אלפים ככרות כסף. לפי חשבון הבא : $50 \times 600000 = 30000000$ (30 מיליון) שקלים. והרי כל ככר כסף (ככר קודש) שווה שלושת אלפים שקלים ונמצא $3000 \times 10000 = 30000000$ (30 מיליון) (כד הקמח – רבינו בחיי) מהגה"צ רבי יאיר נוסבך שליט"א

ד א. ומרדכי ידע את כל אשר נעשה. אומר רש"י שבעל החלום אמר לו בגלל שהשתחו לצלם בימי נבוכדנצר, ונהנו מסעודת אחשורוש. וקשה מה הטעם נענשו רק כעת על מה שהשתחו לצלם בימי נבוכדנצר שהיה 70 שנה קודם. וי"ל שנבוכדנצר לקח בשעתו את הציץ ושם בפסל וכשהיהודים השתחוו הם טענו להיתר כי הם מכוונים לציץ. אך החכמים אמרו שברגע שהציץ יצא, אז אין הוא בקדושתו. והנה כעת הם נהנו בסעודה מכלי המקדש כי הם טענו שאינם בקדושתם כי זה יצא מהמקדש, א"כ אתם צריכים להיענש ע"מ שהשתחויתם בשעתו.

ד ז. ותתחלחל המלכה מאוד. ואמרו בגמ' ד' שיטות מה קרה לה באותו הרגע. ושמואל אמר שנצטרכה לנקביה. ותמוה מה שינוי יש בכך הלא דרך העולם הוא. וי"ל דמצינו ששמואל ס"ל במגילה יג שאסתר אכלה מן ע"פ תוס' שם. וא"כ לא היתה צריכה לנקביה כי מן היה לא היה מוציא רעי נמצא דהיה לה שינוי שהוצרכה לנקביה. ר"י איבשיץ.

ד טז. וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו. הטעם שנכפל גם וצומו וגם לא לאכול ולשתות. י"ל, אומר הטעמא דקרא ע"פ המובא בחז"ל, שזה היה בטו ניסן שיש אז מצוות אכילת מצה ושתיית ד' כוסות, ואם היה אומר רק וצומו עלי היינו אומרים שהכוונה היא לצום מאכילה רגילה, אבל אכילת מצווה היה אפשרי שיאכלו, ולכן כפלה גם צום ממאכלים רגילים, וגם לא לאכול ולשתות דבר מצווה.

ה ד. ותאמר אסתר וגו' יבא המלך והמן היום אל המשתה. במגילה טו : נאמרו כמה טעמים מדוע זימנה אסתר אף את המן למשתה. וי"ל עוד טעם בזה. הנה איתא בפסחים קיא. שכשנדה עוברת בין ב' אנשים אם היא בתחילת נידתה הורגת אחד מהם, ואיתא בתענית כט. שכאשר נגזירה גזירה ומת אחד מהאנשים הגוזרים מתבטלת הגזירה. והנה מבואר במגילה טו. ותתחלחל הלכה רב אמר שפירסה נדה, וא"כ י"ל שלכך עלה בדעתה להזמין את המן שאמרה לעצמה שהיא תשב ביניהם וכיוון שהיא בתחילת נדתה ימות אחד מהם וממילא תבטל הגזירה. דברי אליהו.

ה יא. ויספר להם המן את כבוד עושרו ורוב בניו. במגילה טז כתבו רוב בניו 30. ומדוע זה כך. דהנה מצינו בפסחים סד הפסח נשחט בג' כיתות של 30 30 בני"א ואמרין בגמ' משום ברוב עם הדרת מלך, הרי לנו שרוב הוא מתקיים בשלושים. **גשמי ברכה.**

ו יב. אבל וחפוי ראש. הרוגוטשובר אומר בטעם שכתב **אבל** ורק אח"כ **חפוי ראש**, הרי קודם הוא היה חפוי ראש ואח"כ אבל. ותיירץ ע"פ הגמ' בב"ק זרק כלי מראש הגג ובא אחר ושבר ושני פטור, כי הכלי באוויר נחשב לשבור. ואילו זרק אבן על כלי ובא אחר ושבר את הכלי לפני שהאבן הגיעה לכלי, השני חייב והטעם הוא מפני שהכלי שלמטה לא נקרא שבור. ולפי"ז הבת של המן שפכה וגילתה שזה אביה בעוד השופכין באוויר ואז היא קפצה, אז באותו הרגע המן כבר נהיה אבל, וחפוי ראש נהיה רק כשהשופכין הגיעו לראשו אח"כ. מסופר על הגרני"צ פינקל שהוא שמע ד"ז פעם ראשונה הוא רקד עם הבחורים ליהודים..

ג א. אחר הדברים האלה גידל המלך אחשוורוש את המן. וקשה למה אחרי הסיפור של בגתן ותרש גידל הוא את המן, מה הקשר? וי"ל שכל הזמן ליבו של אחשוורוש נקפו ע"ז שהרג את ושת, כעת ראה שניצל ממוות בזכות אסתר שהביאה את מרדכי להיכן שהביאה אותו, לכן גידל את המן שייפץ להרוג את ושת.

ו י. מהר קח את הלבוש ואת הסוס ועשה כן למרדכי וגו'. נחלקו רבי יוחנן ור' יאשיה האם וו להוסיף או לחלק, ומבואר בראשונים שהמחלוקת שלהם היא רק בלאווין, אבל בעשה לכו"ע וו מוסיף. וא"כ י"ל, אומר החיד"א, שכאן אחשוורוש אמר **ועשה** כן, כדי שלא יבוא המן לטעון שהוא מחלק, והוא יקח או לבוש או סוס. ולכך אמר ועשה שלא יחלק.

ח ה. ותאמר אם על המלך טוב יכתב להשיב את הספרים אשר כתב לאבד את היהודים. צריך להבין למה רק אחרי תלית המן ביקשה לבטל את הגזירה? וי"ל שאסתר אמרה נמכרנו אני ועמי והיינו שעם ישראל נמכרו ע"י אחשוורוש להמן וא"כ היהודים היו ברשות המן ולא ברשות אחשוורוש ורק אחרי שנתלה נמצא שהוא מהרוגי מלכות שכל נכסיהם למלך וא"כ היהודים חוזרים שוב לרשות המלך ולזה המתינה. ולפי"ז יובן נמי מה שמצינו בפרק ח פסוק א ביום ההוא נתן המלך לאסתר את בית המן וצריך ביאור דהמן מזרע עמלק ואף את ממונס צריך לאבד וא"כ איך קיבלו את בית המן? ולפימשי"כ קודם שנכסיו למלך ממילא כשנתן היה זה נכסי המלך ולא עמלק. הרב מבריסק.

ח טו. ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב ותכריך בוך וארגמן. והנה יש להקשות דבוץ הוא פשתן וארגמן הוא צמר וא"כ הוי כלאים? וי"ל דבוץ וארגמן הם ב' בגדים נפרדים וראיה דאמרין במגילה טז שיוסף נתן לבנימין חמש חליפות ורמז לו שעתיד לצאת ממנו בן שעתיד לצאת בחמישה לבושי מלכות שנאמר ומרדכי יצא וגו' מגילה טז. וצ"ע דהרי בפסוק נמנו רק ד' בגדים ובהכרח דבוץ וארגמן הם ב' בגדים נפרדים. מבית בריסק.

ח טו. ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב ותכריך בוך וארגמן. "שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי" כתוב במדרש שהמן לא רצה להתבזות בהולכת מרדכי ברחובה של עיר, לכן ביקש המן ממרדכי שילבש את בגדיו, מרדכי הסכים חוץ מהציצית שלו, כשהיהודים ראו כביכול את מרדכי מוביל את המן, (כך נראה מרחוק) התעצבו, אך כשתקרבו ראו את הציציות של מרדכי בלבוש המן, שמחו מאוד וזהו שנאמר "שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי". על ידי התכלת זיהו שזה מרדכי.

ח טז יז. ליהודים היתה אורה ושמחה וששן ויקר. מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע שמחה וששון ליהודים. כתיב וששן חסר בלי ו' ובפסוק השני "שמחה וששון ליהודים" כתיב מלא עם ו' מדוע? ויש לומר משום דששון הראשון דרשו חז"ל במגילה טז. על ברית מילה והגמ' בכתובות אומרת שאי אפשר לומר שהשמחה במעונו שיש ברית משום שהתינוק בצער ולכן כתיב ששן בלי ו' לומר שהשמחה חסרה ולא שלמה בגלל צער התינוק אבל הפסוק השני שמדבר על שמחת פורים שם השמחה שלמה ולכן כתיב ששון עם ו'. רבי חיים קניבסקי.

ט ז. ואת פרשנדתא ואת דלפון וגו'. הטעם שבקריאת בני המן אומרים כל הציבור ולא יוצא יד"ח מהבעל קורא מדין שומע כעונה? י"ל משום דשומע כעונה מהני כאילו אמר, אבל ל"מ מדין נשימה אחת שזה לא מועיל שומע כעונה. וכפלוגתת החזו"א והבה"ל.

ט כו. על כן קראו לימים האלה פורים. במגילה כתובה המילה פורים חמש פעמים. פעמיים עם וו, וג"פ בלי וו 'פרים'. אומר החשק שלמה שד"ז מרמז לדינא דגמי מגילה נקראת ב- יא יב יג יד טו. והנה בג' ימים הראשונים יש בהם רק מצוות מגילה והם לא מלאים בשאר המצוות של פורים. משא"כ ב' ימי אחרונים הם מלאים, כי יש בהם גם משלוח מנות ומתנות לאביונים ושאר שמחה.

י ג. דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו. מרדכי הפוך מהעסקנים שדבר ראשון הם דורשים טוב לכל זרעם, ודוברים שלום לעמם, והיינו שלעם הם יוצאים יד"ח באמירת שלום. ואילו מרדכי היה היפוכם של דברים הוא דרש טוב לכל עמו, ועם זרעו הוא רק דרש בשלומם. רבי מנדל מרימינוב. עוד אפשר לומר שאפי' לזרעו והיינו לילדים קטנים הוא דרש בשלומם למרות מעמדו הגדול. הגר"ז.

בענין קריאת המגילה: נפסק בשו"ע שצריך שתהיה המגילה כתובה כולה לפניו לכתחילה אבל בדיעבד אם השמיט הסופר באמצעה תיבות אפי' עד חציה וקראם הקורא ע"פ יצא, והק' רבי אברהם גניחובסקי שהלא אין במגילה חצי שהרי אינה זוגית ותי' שהלא מובא בגמ' שקוראין אותה ללועזות בלע"ז וא"כ בשפה אחרת זה יכול להיות זוגית. בביה"ל הביא דנחלקו הרמב"ם והטור דלרמב"ם בעינן שיהיו כתובים רוב אותיות המגילה, ולטור בעינן רוב תיבות המגילה וא"כ לפי"ז מתבאר דהטור והשו"ע לשיטתם שהכל תלוי בתיבות ונתברר שמניין התיבות הוא זוגי (3046) ורק מנין האותיות לא זוגי (12213).

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה וענייני היום

לפרשת תצוה. למצוות לקחת את המובחר ביותר.

ויקחו אליך שמן זית זך. רש"י בתחילת הפרשה מביא שהשמן שלוקח למנורה צריך להיות הכי זך שיש והיינו טיפה ראשונה. וכתב הכלי יקר: ויש בפרשה זו מוסר אל הטועים הנותנים החלק המובחר מן ממונם לתענוגות שלהם, וכל מה שמבזה ונמס אותה יתן לצורך נר אלקים נשמת אדם כדרך שעשה קין, אלא ילך בדרך הבל שהביא מנחה לה' מבכורות צאנו ומחלביהן כך יתן ראשון למאור לצורך נר אלקים נשמת אדם אשר אורה נצחי כמו שנאמר להעלות נר תמיד והשני יתן למנחות שהיה מאכל לכהנים ודי רמז בזה למבינים עכ"ל. וז"ל הרמב"ם סוף הלכות איסורי מזבח: הרי נאמר בתורה והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן וישע' ה' אל הבל ואל מנחתו, והוא הדין בכל דבר שהוא לשם הא-ל הטוב שיהיה מן הנאה והטוב, אם בנה בית תפלה יהיה נאה מבית ישיבתו, האכיל רעב יאכיל מן הטוב והמתוק שבשולחנו, כסה ערום יכסה מן היפה שבכסותו, הקדיש דבר יקדיש מן היפה שבנכסיו וכן הוא אומר כל חלב לה' וגו'. נביא להלן סיפורים מגדולי"י איך התאמצו בזה.

מסופר שפעם אחת בא חסיד לפני בעל האמרי אמת' וסיפר לו שגנבו ממנו את התפילין. הלך האמרי אמת' והביא לו זוג אחד תפילין רש"י ואמר לו שישמור עליהם טוב כי את התפילין האלו קיבל מעיזבון אביו השפת אמת, והוסיף לומר לו שאין לו עוד זוג תפילין של ר"ת ולכן יזמין אחרים בשבילו וכשהיו מוכנים יביא לו אותם. כששאל אח"כ רבי יצחק מאיר אלתר חתנו של האמרי אמת את חותנו מדוע נתן לאותו יהודי דווקא את התפילין החשובים כל כך בעיניו השיב לו כי בגלל שהתפילין הללו יקרים אצלו כ"כ לכן נתן לו אותם לקיים דברי הרמב"ם לתת את החלק הכי טוב להשי"ת. **עוד מספרים על האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת שהיה צריך לבקר בבית של הנציב העליון, ולשם כך לבש כובעו המהודר, אח"כ היה צריך להתפלל מנחה, סירב ללבוש את הכובע הרגיל, כי אמר, לנציב הלכתי עם הכובע היפה ביותר וכי לפני מלך מלכי המלכים לא אלך בכזה.** ומאז חבש לתפילה רק את כובעו היפה ביותר.

ביום בדיקת חמץ של אחת השנים נסע רבי שמשון פינקוס לשוק הערבי בבאר שבע ושם מצא קערה בגודל ענק המכילה די מקום גם עבור המצות וגם עבור שאר סימני הלילה אלו לצד אלו, לשמחתו הרבה היו בחנות שתי קערות כאלו והחליט לרכוש אחת כזו גם עבור שכנו הקרוב אליו יבלחט"א רבי אברהם דייטש. הוא שב הביתה כששתי הקערות בידו ובני הבית עמלו זמן ממושך לנקות היטב את הקערות ולמרקן

מירוק אחר מירוק כאשר סיימו את המלאכה ולאחר שהוגעלו והוכשרו כדין התבונן יחד עם בני הבית כדי לקבוע איזו קערה יפה ובוהקת יותר וכאשר נמנו כולם וגמרו בבירור על אחת מהן אמר: אותה תיתנו לרבי אברהם. באותו מעמד מצא את ההזדמנות ללמד את ילדיו את דברי הרמב"ם שבסוף הלכות איסורי מזבח על פיהם ביכר עבור הזולת את המעולה והיפה מבין השתיים שהרוצה לזכות עצמו יכף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו וכו' וכן הוא אומר כל חלב לה'.

על האדמו"ר מספינקא מסופר: אף שדקדק כל ימיו שיהיה לו בגד מיוחד לר"ח כמו שנהגו צדיקים גדולים. בכל זאת כמה פעמים לא היה לו כי בתוך החודש נזדמן אצלו עני הגון ונתנו לו. פעם אחת התמרמר באזני בנו כי אינני מקיים את המצוה בשלימות, הרמב"ם אומר לתת לעני את היפה שבכסותו כל חלב לה' ואני נותן להם את הבגדים השחוקים אך לא ארכו הימים ואחד החסידים הביא לו דורון מלבוש משי יקר וטוב מיוחד לראש חודש. לבש הרבי זצ"ל את הבגד פעמיים ושלוש בראשי חדשים כדי לצאת ידי הסוברים שאין לשנות מכוונתו של הנותן ואחרי כן נתנו בשמחה ובטוב לב לאיש דל והוא תלמיד חכם שנזדמן ובא בצל קורתו לקיים דברי רמב"ם כלשונם וככתבם מן היפה והמשובח שבכסותו.

סיפר הרב דסלר: הייתי בירושלים, והראו לי יהודי שאיננו עשיר, המצב הכלכלי שלו בינוני, ויש לו מנהג טוב. יש לו ברוך ה' בית עם ילדים, וה' עוזר לו שמפעם לפעם הוא מחתן בן או בת, ובדרך כלל, כשמחתנים תופרים בגדים חדשים. היהודי הזה יש לו מנהג, שכאשר הוא מחתן ותופר לעצמו ולאשתו ולבני ביתו בגדים חדשים, הוא עושה עוד משהו שאת זה אנשים אחרים לא עושים. לפני שהוא מחתן הוא הולך ל"בית היתומים דיסקין" בירושלים, ומבקש שיתנו לו רשימה של היתומים שנמצאים שם, ואת מדותיהם, והוא תופר להם חליפות. וכי רק לעצמו ולילדיו הוא צריך חליפות? מי ידאג לילדים שאין להם הורים? - הוא תופר להם חליפות! וכן הוא הולך ל"בית היתומות וינגרטון" ומבקש את רשימת היתומות ומדותיהן, והוא תופר להן שמלות חדשות! נכון שזה מרגש? - אמר הרב דסלר. הקדושה של ארץ ישראל משפיעה על יושבי ארץ הקודש שהם עושים דברים מופלאים. אבל, אמר הרב דסלר, נכון שהוא עושה מעשה גדול מאד, אך הוא קצת טועה. כי שמעתי, שאת החליפות שלו ושל בניו, ואת השמלות של אשתו ושל בנותיו, הוא תופר מסוג בד הכי מעולה, אך את הבגדים ליתומים וליתומות הוא תופר מבד פחות משובח, זה לא א' א'. אחרים גם את זה לא עושים, הוא לפחות עושה את זה... אבל יש לו טעות. וכאן אמר הרב דסלר משפט שיכול להאיר לבן אדם את כל החיים, את כל הפרוזדור שהוא נמצא בו. אנחנו נמצאים בפרוזדור לא קל, ולפעמים חשוך, אבל יש אורות שיכולים להאיר אותו: את החליפות שלו ושל בניו, ואת השמלות של אשתו ושל בנותיו, הוא צריך לתקופה מסוימת, זה זמני! רק לזמן שהם חיים כאן בעולם. ואילו את החליפות והשמלות של היתומים והיתומות הוא צריך לקחת אתו לנצח בשביל זה צריך בד שמאריך ימים יותר. **רבי ירוחם** כותב באיגרת לאחד מיקיריו: בין אדם לחברו לא גרוע ממצות אתרוג שנצטוונו עליו התנאה לפניו במצוות, ואם כן כמה מן ההידור צריכים בעת שכותבים מכתב אחד לרעהו נייר יפה דיו טוב ואותיות בהירות ומה גם דברים טהורים ונאים והעיקר לא בחיפזון למען שיהיה מזה לרעהו ריח ניחוח והנאה מרובה.

סיפר חתנו של רבי שלום שבדרון: הגעתי לשבות במחיצתו, עם כניסתי נשמעו נקישות על דלת הבית, עני בפתח. אני נכנסתי פנימה להניח את חפצי ולפתע שמעתי את אחת מבנותיו שאומרת אוי תראו מה שאבא עושה, צעדתי לעבר הכניסה וראיתי אותו פורס חולצה חדשה למול עיניו של העני היתה זו חולצה חדשה שהביא עמו מאנגליה לכבוד יום טוב, כשסיים להראות לאותו עני את יופיה של החולצה קיפלה שוב הכניסה בשקית קח קח שיהיה לך חולצה חדשה גוט יום טוב. חותני רבי שלום שהבחין בכאב שהיה תלוי על פניהם של כמה מבני הבית קרא לי פנימה ליד ארון הספרים הוציא רמב"ם בהלכות איסורי המזבח פרק ז' והתחיל לקרוא את לשונו. כשר' שלום סיים להקריא את דברי הרמב"ם אחזתני התרגשות שמלווה אותי עד היום הזה. **באחת מדרשותיו** אמר רבי עובדיה יוסף: האדם לצורך ביתו הוא מחפש את הטוב ביותר

המשובח ביותר, האדם המחפש דירה בודק את כיווני האוויר קומה חזית יופי והשקעה בדירה, וכנ"ל אם אדם קונה מכונית הוא בודק שהמכונית תהיה משנת יצור אחרונה שלא יהיה בה פגם עם מירב השכלולים והחידושים האחרונים, שאיפתו הטבעית של האדם להתקדם עוד ועוד, אבל פעמים רבות כאשר מבקשים ממנו תרומה לישיבה או לנצרכים הוא נותן את אותו סכום מועט במשך שנים רבות כאן הוא לא מחפש להתקדם אלא נשאר באותו מצב.

סיפורים לפורים

היה זה בעיצומו של יום הפורים, בעיירה בנדין שבפולין. ככל עיירה יהודית אחרת, גם העיירה בנדין צהלה ושמחה. זה עתה הסתיימה קריאת המגילה, והכל יצאו מבית הכנסת, לתור אחר אביונים לקיים בהם את מצות היום, כשהם נושאים מגשי דגים ובשר כמשלוחי מנות לידידיהם ומכריהם. הרחוב המה מאדם, כולם היו עסוקים וטרודים, רצים ממקום אחד למשנהו, עליזים במצוות היום. בבית הכנסת הקטן, ישב על מקומו הקבוע יהודי אחד, שהיה היחיד באותה שעה בבית הכנסת. אוירת החג כאילו דילגה עליו, יש לו עוד פנאי לקיים את מצוות היום במשתה ושמחה, וגם את הרגעים הללו הוא מנצל לאהבת חייו ומשוש נשמתו התורה הקדושה. היה זה רבי זאב נחום בורנשטיין, מחבר הספר 'אגודת אזוב', הוא סידר את יום הפורים מראש באופן כזה, שיוכל לקיים את כל מצוות היום בהידור רב, לתת לאביונים מהודרים כדי סעודתם בשעה מוקדמת, וגם לחלק משלוחי מנות לקרוביו. עוד יישארו כמה שעות טובות במשך היום עד שייטול ידיו לסעודה, ואותן הוא בחר לנצל בשקידה בלימוד התורה. רבי זאב עסק בתורה בשמחה ובהתמדה, כשהאווירה החגיגית מקיפה וממלאת אותו אך לא פוגעת בריכוזו בתורה הקדושה. אף יהודי לא למד באותו זמן, אף לא אחד! העולם כולו שבת מלימוד התורה, ורק רבי זאב הוא שלמד בהתמדה בעיצומו של יום הפורים הסואן! הרי לימוד התורה הוא מה שמחזיק את העולם, ואם היה רגע בו אף יהודי לא היה לומד הרי באותו רגע לא היה קיום לעולם כולו! בשמים הוחלט מיד להעניק לו מתנה יקרת ערך במיוחד: כשם שבאותן שעות בפורים הוא היה היחיד שהאיר את העולם בתורה, כך יזכה לבן שיאיר את שמי העולם בתורתו! בחלוף שנה וחצי, ביום כ"ה בתשרי תקצ"ט, נולד לו בן, ונקרא שמו בישראל 'אברהם'. ויגדל הנער ויגמל, עד שהפך לגאון הנודע בעל 'אבני נזר', שספריו מאירים ללומדי התורה כבר יותר ממאה שנים, והכל נפעמים מגאונותו העצומה ובקיאותו החריפה! סיפור זה סיפר הגה"ק מקאצק על חתנו האבני נזר.

סיפור רבי שמשון פינקוס: אחד הסיפורים המופלאים ששמעתי מיהודי עולה מרוסיה, אירע בשנות החמישים, כאשר סטאלין ימ"ש העליל על הרופאים היהודיים שבכוונתם להרעיל את כל אזרחי רוסיה. אביו של אותו יהודי שהיה רופא במקצועו, יצא מביתו ונעלם. מאז לא היתה לבני הבית כל אפשרות לשוחח עם שכניהם, כולם פחדו להיות עמם בקשר, מאימת השלטונות, והם הפכו למנודים בקרב כל מכריהם. לאחר שנתיים כשהגיע חג הפורים ורצו לשלוח משלוח מנות, ראו שאין להם למי לשלוח. ואז אמרה האמא כך: מאחר ואין לנו מי שיקבל את משלוח המנות, הבה נשלח את משלוח המנות להקב"י. והרי **למשלוח מנות** נדרשות שתי מנות, ולנו אין אלא מנה אחת עוגיה, תמה בנה הקטן, 'אבל יש לי פתרון' הוסיף הבן ואמר בשמחה. 'אבא אמנם תמיד היה מחנך אותנו לקיים את הפסוק 'עבדו את ה' בשמחה'. אך כעת הלב עמוס ברגשות כבדים ולא ניתן לשמוח. נרטיב אפוא את אותה עוגיה בדמעותינו, ואז נקבל מאכל שמברכים עליו שתי ברכות: 'בורא מיני מזונות' ו'שהכל נהיה בדברו'. והנה אך סיימו 'להכין' משלוח מנות מיוחד זה, ובדלת הבית נשמעת דפיקה ואבי המשפחה נכנס הביתה! עוד קודם שניגשה האם לקדם את פני בעלה, היא נעמדה ואמרה לבנה: אנו שלחנו משלוח מנות להקב"י, והנה לפנינו משלוח המנות שהוא יתברך שלח לנו בחזרה.

הסיפור שלפנינו על קריאת מגילת אסתר מתוך מסירות נפש, סופר על ידי בעל המעשה עצמו אדמו"ר מטאהש. בשנות הזעם, בשואה, אושפי הרבי בבית החולים בעיר קאשוי שבסלובקיה, זאת לאחר מתן שוחד לרופא הצבאי ע"מ שיעיד כי מצבו הרפואי הרעוע אינו מאפשר לשולחו לחזית ויש לשולחו לבית החולים. בכך ניצל

מהעברתו ללחימה בחזית מול הרוסים, שהיתה כרוכה בגזר דין מוות כמעט באופן ודאי. גם בצוק העתים הקפיד הרבי על קיום מצוות ועבודת ה' במסירות נפש. היה זה בשעות אחר הצהריים של ערב יום הפורים, כאשר הרבי, שעדין היה מאושפז בבית החולים, ביקש לצאת כדי לשמוע קריאת מגילה. מכיוון שכל מתחם בית החולים היה מרושת בגדר תיל נבצר ממנו לברוח, אך הרבי הצליח לגלות פרצה קטנה; חלק מהגדר חלף על גבי אגם מים. הרבי הביט אנה ואנה, ומשהבחין כי השטח סטרילי נכנס למים, ותוך דקה כבר היה בחוץ. הוא פתח בריצה לעבר העיר, אך לרוע המזל הבחין בו קצין, שפסע באותה שעה ברחוב. הקצין הבין כי הצעיר נמלט מבית החולים, והחל לצעוק אחריו: עצור, עצור. אבל הצעיר לא שעה לקריאות, אלא הגביר את קצב מנוסתו. הקצין החל לדלוק אחריו, והרבי המשיך לרוץ ולרוץ, עד שהגיע לקצה העיר. שם נקש הרבי על דלת ביתו של אחד התושבים היהודים, וביקש כי יניחו לו להיכנס ולהסתתר מפני הקצין הרודף אחריו. לבו של היהודי התמלא חמלה והוא הורה לרבי, חרף הסכנה שבדבר, להיכנס ולהסתתר תחת המיטה. אבל הקצין הרודף, שלא אבה לתת לטרף לחמוק מידי, הבחין מרחוק כי הצעיר נכנס לבית כלשהו. דקות ספורות לאחר מכן הוא הלם בכוח על הדלת, ודרש לדעת אם נכנס לכאן צעיר כלשהו ברגעים האחרונים. היהודי הכחיש, כמובן, מכל וכל, והקצין הסתלק מהמקום והמשיך בחיפושיו. אך לאחר מספר רגעים שב הלה לבית בפנים חמורות סבר, אני בטוח שהנמלט מסתתר אצלך, אמר, אם אמצא אותו כאן, בניגוד להצהרתך, רע ומר יהיה סופך. הרבי, ששמע את האיום ממקום מחבואו, החליט כי לא יסכן את בעל הבית. באומץ לב הוא יצא ממחבואו והתייצב בפני הקצין. יצאתי מבית החולים, כי רציתי לבוא לכאן לכבס את בגדיי, הוא התחיל להסביר לקצין הזועם שעמד מולו, פשוט לא היו לי בגדים נקיים חלופיים... הקצין לא התרשם מהנימוק הקלוש, הוא תפס בידו של הרבי וביקש לאזוק אותו ולהשיבו לבית החולים. בבקשה, אל תניח עליי אזיקים, אלך מרצוני, ולא אנסה לברוח, התחנן הרבי עלי נפשו. גם כאן נתן ה' את חנו של הרבי בעיני הקצין, והוא ניאות לבקשה. כך הובל הרבי חזרה אל בית החולים, והקצין דיווח שם בפרוטרוט על הפציינט שנמלט. הרבי הוכנס כעת למחלקה סגורה ומאובטחת היטב, לבל יוכל להימלט שוב. כאן ממשיך הרבי ומספר על ההשגחה הפרטית והסייעתא דשמיא המופלאה שזוכה לראות מי שמוסר נפשו לקיום המצוות: התפללתי להקב"ה, הרמתי עיניים לשמים ואמרתי ריבונו של עולם, מסרתי נפשי כדי לשמוע מקרא מגילה, עזור לי להגשים את שאיפתי זו. לא חלפו יותר מחמש דקות, ולחדר נכנס אחד מבכירי בית החולים. הוא ציין בפניי כי קצין בכיר צריך כעת סיוע בחטיבת עצים מחוץ לעיר, וזקוק לשני יהודים לצורך כך. אני ויהודי נוסף נבחרנו למשימה. ראיתי שנוצרה בפניי הזדמנות פז, ואז אמרתי לבכיר כי אינני מעוניין ללכת, זולת אם אקבל אישור פורמלי שמתיר לי להיכנס לתוך העיר ונתנו לי. יצאתי לעבודת חיטוב העצים, אך העמדתי פנים של חלוש וחסר כוח, והסברתי כי אינני מסוגל לעבוד מפאת תשישותי, וכי עליי להיכנס לעיר לטעום משהו. והקצין התיר לי ללכת. נכנסתי שוב לעיר, הגעתי לבית המדרש סטרופקוב, ותהילה להשי"ת היה זה עוד לפני מנחה. התפללנו מנחה ומעריב, שמעתי את קריאת המגילה, הבאתי דבר מה לפי, ורק אחר כך חזרתי לבית החולים. כך זכיתי, ועלה בידי לשמוע את המגילה כדת וכדין.

לפרשת כי תשא הצנע לכת עם אלקיך

רש"י לד ג על הפסוק ואיש לא יעלה עמך הביא את דברי חז"ל שהלוחות הראשונות נשתברו משום שהיו בפרסום ולכך שלטה עליהם עין הרע, אין לך מדה יפה מן הצניעות. ובמדרש תנחומא מסיים: שנאמר ומה ה' דורש ממך כי אם עשה משפט ואהבת חסד והצנע לכת. ובברכות ז. אמרו: בשכר שלוש זכה (משה רבינו ע"ה) לשלוש, בשכר ויסתר משה פניו זכה לקלסתר פנים. ובתמיד לב. אמרו: אמר להן מה יעביד איניש ויחיה אמרו ליה ימית עצמו, מה יעביד איניש וימות יחיה את עצמו, ופירש המפרש: ימית את עצמו ישפיל את עצמו. יחיה את עצמו יגבה את עצמו ומתוך כך יתנו בו הבריות עין רעה ויקנאו בו וימותו ולימדוך חכמים שאדם הרוצה שיחיה ישפיל את עצמו וירחמו עליו הבריות ויחיה שנים הרבה ומגאווה ימנע את עצמו שלא יקצרו ימיו וימות בלא עתו. **ובספר שפתי חיים:** היא המפתח לכל המידות הטובות - מידת

הצניעות! להיות צנוע בכל דרכיו, לא להתבלט, לא להתפרסם ושלא ירגישו בך. ניתן ללמוד זאת מדברי הגמרא במסכת כתובות (דף סב:), שם מסופר על רחל בתו של כלבא שבוע, אשר עוד בזמן שרבי עקיבא היה רועה צאן, היא ראתה את מידת צניעותו של רבי עקיבא ולכן חפצה להינשא לו. וכלשון הגמרא: חזיתיה דהוה צניע ומעלי ראתה בו צניעות. מידת הצניעות שהיתה בו אפשרה לה להבחין במעלותיו הפנימיות הגדולות והגבוהות עד שמרום מעמדה הסכימה להתחתן עמו במטרה שילמד תורה. היא ידעה שבזכות מידה זו שניחן בה - אם רק יתחיל ללמוד תורה בצורה נכונה הוא יוכל להגיע למדרגות גדולות מאוד. ואכן המציאות הוכיחה עד כמה היא צדקה בהערכתה. הצניעות שהיא ראתה בו הובילה אותו להתעלות מעלה מעלה עד שהפך לגדול בישראל. **וז"ל הפלא יועץ ערך גלות:** ואף מי שהרחיב ה' את גבולו וגו' ולכן יהיו האנשים והנשים צנועים ולא יתראו עשרם ותכשיטם וכן ראוי להישמר אפי' מישראל ממראית העין ולחוש מאד לרעת העין הרע כי רבה וכ"ש בפני הנכרים. מסופר על החזון איש (מעשה איש ח"ב עמ' מג): פעם באו למעונו מתלמוד תורה חשוב בבני ברק על מנת להזמין לחגיגה ולשמחה של מצוה הנחת אבן הפינה. אך החזון"א כאשר שמע על מטרת בואם של המזמינים אמר: אינני אוחד מטקס של הנחת אבן הפינה! כמו כן סיפר רבי שמריהו גריינמן: החזון איש היה מזרז אותו לצניעות יתירה, וכך היה אומר לו: כל דבר טוב שהנך עושה תצניע! וחזר בפניו על ענין גיחזי אשר גילה בדרכו שהולך הוא להחיות מתים, ומשום כך לא עלה בידו להחיות את הילד! **ובדעת זקנים** מבעלי התוספות מצינו דבר נפלא. כתוב בפסוק ויחי למך שתיים ושמונים שנה ומאת שנה ויולד בן, ויש לתמוה מדוע לא כתוב: ויולד את נח כמו שמצינו שם באחרים. ומתרגמים הדעת זקנים מבעלי התוספות: יש לומר שמתושלח הצדיק נתן לו עצה שלא ימהר לקרוא לו שם, לפי שאנשי הדור מכשפים היו, ויהיו מכשפים אותו אם ידעו מהו שמו. מכאן למדו בעלי המוסר לימוד גדול עבורנו: יש פה לקח טוב המיועד לבעלי עליה והמצליחים בחייהם חיי התורה, ולא להמעותדים והמיועדים לבנות את עם ישראל ולהיות מן המשפיעים והמעצבים את דמות האומה הישראלית שלא למהר ולקרוא לעצמם "שם" ולא להזדרז להבליט עצמם ולהתפרסם, ובדאי שלא להתייחר ולהתגאות על חבריהם. וכך לא יגררו אחריהם גל של קנאה וקטרוגים, ויהיו שמורים מכל סוגי עין הרע. ההצנע לכת הוא תמיד סגולה טובה ומועילה לעליה ולהצלחה, כי בני אדם צרי עין הם ואינם מסוגלים לראות בגדולת והצלחת חבריהם, והפרסום הוא רע ומזיק להם.

בספר צדיק כתמר יפרח מובא על הרב שטיינמן שאמר שלצערנו יש אנשים שמחפשים דוקא להתבלט ולא מבינים שבזה הם מזיקים לעצמם, ויש שכלל אינם רוצים להיות בולטים אבל כיון שבמציאות הם בולטים הם סובלים מכך. סיפר רב"ד דיסקין שליט"א ראש ישיבת אורחות תורה שהיו אצל הרב שטיינמן לדבר עמו שמתכוונים לעשות הכנסת ס"ת לע"נ אביו של רבי יעקב וירזבינסקי עם כנס בוגרים גדול וכו' אמר הרב שטיינמן מיד לא, לוחות ראשונות שניתנו בפרסום נשברו וביטל הדבר. והיה אומר הרב שטיינמן שאותם שעושים להם חתונה בפרסום גדול, או שמקבלים דירה גדולה, אח"כ הרבה פעמים אין להם ילדים, שאנשים רואים שמדאי טוב להם, ועושים עין הרע, ולפי פשוטו מה שלרחל אמנו לא היה בנים היה זה מטעם הנ"ל, שיעקב אהב אותה ועבד עבורה שבע שנים והיה נראה לאנשים מדאי טוב, כך המציאות. ורמ"י שניידר שליט"א סיפר שהרב שטיינמן אמר לראש ארגון בוני עולם שרוב אלו שאין להם ילדים הוא או מפני שעשו להם חתונה מדי מפוארת, או שנתנו להם דירה מדי טובה, ואנשים שואלים: למה זוג צעיר צריך לקבל דירת ארבע חדרים? ואחר זמן בא ראש הארגון הנ"ל לרבינו ואמר שבירר את הדבר, והתברר לו שכן הוא. כשאחד הת"ח ראש ישיבה שכב בבית החולים, בא אליו הרב שטיינמן לבקרו, ואמר שזה מעין הרע, שמדי מצליח. והוסיף ואמר פרסום זה דבר מזיק בין ברוחניות ובין בגשמיות. לכך כשהוציא את הספרים [אילת השחר] לא כתב בפ"י מיהו המחבר, ורק ברמז כי כתוב בספר הרוקח לרמוז את שמו בספרו אבל לא מדאי בפרסום. כמו"כ הרב שטיינמן ביקש מגבאי ביהכנ"ס בו התפלל שלעולם לא יעשה לו מי שברך על הולדת נכד, וגם בשמחת שידוכין ונישואין מבקש תמיד לעשות בצניעות ובלי פרסום גדול, ותמיד אסר על

התלמידים לפרסם מודעת ברכה בעיתון כשהי' לו שמחה, וכן כשהי' באבילות על הרבנית ע"ה ביקש שלא יכניסו מודעות לעיתונים. פעם הוא נשאל מדוע כשהגיע לבני ברק הפסיק ללבוש תפילין כל היום, ואמר שבכפר סבא לא היו הרבה יהודים חרדים וע"כ זה לא היה בולט שהוא לבש תפילין כי כ"א עשה מה שהוא רוצה אבל בבני ברק שיש שם הרבה ת"ח אם יתחיל להניח תפילין כל היום זה יבלוט וצריך כמה שפחות להתבלט. האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב התבטא ואמר על עצמו על הרבה גדרים בעבודת ה' ויתרתי ובלבד שלא להתבלט אפילו במשהו. רבי מרדכי צוקרמן אמר בדברי הדרכה לבחור צעיר כהאי לשנא: לא צריך שירגישו עליך שאתה "עובד", וכשאתה הולך בדרך תחשוב בלימוד אבל אף אחד לא צריך לדעת מה אתה חושב, אלא הכל ישאר בינך ובין קונך. ומרגלא בפומיה המשל הבא: כל זמן שהחמאה טריה לא מריחים מאומה. אם מתחילים להריח אותה הוא כי היא מתחילה להחמיץ. יש אדם אשר אתה רק עובר לידו נודף ממנו ריח אישיותו בולטת ומזדקרת מול עיניך, אתה מיד יכול להבין את מהותו אם הוא למדן או גאון, בעל מוסר או צדיק. מצב זה איננו נכון, כי מאדם שלם לא נודף מאומה! מעלותיו והנהגותיו אינן צריכות להתבלט בשום מקום. אלא עליהם להיות חלק מהנהגתו הפשוטה והצנועה!

מסופר על רבי חיים ברים: על אף שהיה מתלמידיו הקרובים והמובהקים של החזון איש והיה מרבה לספר עליו בכל הזדמנות, בכל זאת אף פעם לא אמר ולו בדרך רמז שהוא היה מתלמידיו. תמיד כאשר דיבר על החזון"א הוא הזכיר כי יש לו חברים קרובים אשר היו מתלמידיו המובהקים של החזון איש והם אלו שסיפרו לו. או שהשתמש בניסוח הבא: אני יודע בבירור על החזון"א כך וכך, כי יש לי חברים אשר היו מתלמידיו תוך שהוא מתאר ומספר פרטי פרטים על מה שאירע, אך בלי לגלות אף פעם כי כוונתו היא לו עצמו שהיה נוכח בשעת מעשה. היתה לו חכמה נפלאה כיצד להסתיר את מעשיו. דוגמא אחת מני רבות הדלקת נרות שבת, אשר כידוע היו לו בה עניינים נשגבים להדליק נרות רבים, אך את הכל הוא עשה בהצנעת ענייניו כדרכו, וכאשר נשאל על ידי אורחיו על סיבת ריבוי הנרות, היה עונה: אלו מענייני הרבנית. לאחר פטירתה של הרבנית ע"ה כששוב נשאל על כך, אמר: מאחר וכך נהגה הרבנית איני חפץ לשנות. **בשנותיו האחרונות** שהה לפעמים בבית בנוותו שיחיו בשכונות בתי הורנשטיין והר נוף. סיפר נכדו על אותה תקופה: כאשר טבל במקוה שעל יד בית המדרש וז'ניץ שבהר נוף הוא הרבה מאוד בטבילותיו. כאשר סיים ויצא מן המקוה, ניגש אליו אדם זר (כמדומה שהיה בעל תשובה) וביקש לדעת מה הן כוונותיו של רבינו זצ"ל, היות וראהו מאריך מאוד וחשב כי מן הסתם טובל הינו ש"י טבילות. ענה לו רבינו זצ"ל בהתחמקות על מנת להסתיר את מעשיו ואמר: לאנשים זקנים כמוני יש תועלת רפואית ממים חמים, והיות ומתבייש אני לעמוד סתם ולבלות במים לכן אני טובל פעמים רבות, אבל אין לי שום כוונות מיוחדות. **וכך מסופר** על רבי יהודה צדקה: כל ימיו הקפיד ונזהר מאוד שלא לעשות שום דבר מיוחד בגלוי לעיני שאר בני אדם. כאשר היה רואה לפעמים ברחוב אנשים ההולכים לטבול קודם התפילה לשם תוספת טהרה והמגבת בידם כאילו מבקשים הם להכריז שהינם בדרכם למקוה, הוא הביע את פליאתו בתוס'לב: כלום אין לחשוש בכך משום יוהרא?! **רבי שלום שבדרון** סיפר על רבו רבי אליהו לופיאן כדלהלן: פעם אחת ישבתי עם רבינו לארוחת צהריים, ובסיומה החל לברך ברכת המזון בקול רם ובמתינות כדרכו בקודש. אבל כאשר הבחין שאני מאזין לו הנמיק מיד את קולו. מיהרתי ויצאתי החוצה, בעומדי ליד החלון שמעתי ששוב הרים את קולו. וכך נהג בכל פרט ופרט, כאשר ראה שמתבוננים בו הוא החביא את עצמו והסתיר את חומרותיו ודקדוקיו.

על החפץ חיים מסופר: קשה היה לראות על חזותו החיצונית כל דבר מיוחד, או הנהגה מעוררת ענין, אלא הוא תמיד שקד להצניע את אורחותיו מעיני הרואים. ונביא דוגמא אחת מתוך עובדות רבות, באחד מימי תשעה באב החפץ חיים זצ"ל התפלל בליל תשעה באב עם חתנו רבי צבי הירש לוינסון יחד עם בני הישיבה והמתפללים. רבי צבי הירש אמר מגילת איכה ואת הקינות בבכיות נוראות ממש, ואילו החפץ חיים ישב ובכה בשקט חרישי. לאחר גמר התפילה הקהל התפזר והלך לביתו, כך גם החפץ חיים. אחיינו של החפץ חיים אשר ישן בעליית בית דודו החפץ חיים עלה על יצועו

והתכוון לשינה, אולם אך הספיק הוא להירדם חיש הוא התעורר בבהלה לשמע קול בכי נורא, מי בוכה כל כך? הוא התלבש תיכף בזריזות, רץ למטה וראה את החפץ חיים יושב על הריצפה כשלפניו סדר הקינות והוא בוכה בכי תמרורים. אז קלט אחיינו שהיה אז בחור בן ארבע עשרה, את עוצם גדולת דודו הגדול. בבית המדרש בחברת הקהל הוא התנהג ככל שאר האנשים, אבל כשהיה בבדידות בביתו עם עצמו וסבר שכולם כבר נמים את שנתם או אז נתן דרור לרגשותיו, ופרץ בבכי תמרורים על החורבן!

כעין הנהגה זו מצינו גם אצל המשגיח רבי זיידל אפשטיין היה זה כשאחד האברכים אשר זכה לקרבה מיוחדת מצדו סיפר, כי בבחרותו התארח פעם בביתו בבין הזמנים של חודש ניסן. במשך השבועיים שלפני פסח הוא הבחין שרבי זיידל מרבה להכין עצמו לחג הפסח בלילות הוא עיין בסידור הרש"ש בכוונות ליל הסדר. האברך סבור היה, שבוודאי יזכה לראות בליל הסדר מחזות גדולים של כוונות ויחודים, לאחר הכנה דרבה שכזו. אולם בליל הסדר החזיק לפניו הגדה רגילה, ולא ניכר היה עליו כלום כלפי חוץ. **כמו כן**, מספר אחד התלמידים: לפני חנוכה מצא בביתו בתוך סידור יעב"ץ פתק ובו כוונות וצירופי השמות של ברכות הדלקת נר חנוכה. היה זה בתקופה בה עדיין לא באו בני הישיבה לביתו להדלקת הנרות. אותו תלמיד ביקש להשתתף בהדלקה, התפלל רבינו מה יש לך לראות? אולם מחמת הכרת הטוב לאותו תלמיד הוא הסכים. אך למעשה, ההדלקה והברכות נראו אצלו כאחד האדם. הנהגה מעניינת היתה למשגיח רבי זיידל בכל פעם שעזב את ביתו או את חדרו בישיבה, בדק אם לא השאיר שום רושם. לא ספר או חפץ כלשהו מחוץ למקומו, וכן שדבר לא השתנה מכפי שהיה מקודם לכן. גם ממקורביו הוא תבע הנהגה דומה. הנהגה זו לא הובנה כל כך, אולם אחד מבניו הסביר כי גם זה נבע ממידת הצנע לכת, שהצטיין בה לא להשאיר שום רושם משהותו בכל מקום בו היה. **הרב אלישיב** היה אומר אדם צריך ללכת בעולם הזה מבלי שירגישו בו ומבלי שידברו עליו, משום שעלינו לחיות בעולם הזה בצניעות, מבלי שאנשים ירגישו בך וידברו עליך!

מעשה היה באשה אחת ששני בניה למדו בראדן, והנה חלפו כמה חודשים והיא לא קיבלה מהם שום דרישת שלום או מכתב כלשהו. הדבר הדאיג כמובן את אמם, עד שהחליטה לבסוף בלית ברירה לנסוע לראדן לדרוש בשלום בניה. באחת מן התחנות, ראתה יהודי חבוש קסקט, ולבושו כאחד האנשים הפשוטים, ושאלה אותו להיכן עליה להמשיך על מנת להגיע לעיר ראדן. שאלה היהודי: לשם מה עליך לנסוע לראדן? ענתה לו האשה: נוסעת אני לראות את שלום בניי הלומדים שם בישיבה, שזה כמה חודשים אין לי מהם כל בדל ידיעה. אמר לה האיש: אני גר בראדן, ותחת שתטרחי לנסוע עד לשם אגש אני אליהם, ואמסור להם שיכתבו לך איגרת שלומים בהקדם. האשה שמחה על כך שתיחסך ממנה טירחת הנסיעה הארוכה, הודתה לו מאוד ושאלה את האיש לשמו, והוא כמתחמק ענה: אני בעל הבית פשוט מראדן... גם כאשר ניסתה שוב להיוודע מפיו לשמו, לא עלה בידה. טרם שהלך מהמקום אמר לה האיש: תיזהרי על רכושך, המקום כאן שורץ גנבים. כעבור זמן מועט קיבלה האם מכתב מבניה, בו הם מספרים לה כי החפץ חיים בכבודו ובעצמו מסר להם כי אמם מבקשת שיכתבו לה מכתב מפאת דאגתה לשלומם. האשה לא האמינה שאותו יהודי הלבוש בפשטות כל כך והציע עצמו לעזרתה, לא היה אלא החפץ חיים. **כשרבי** חיים קניבסקי היה מגיע לבריתות, והיה ממתין בחוץ ברכב לתחילת הברית, היה פותח מיד את הספר, וקרה לפעמים שלפתע הבחין שרבים מאד מצטופפים ומסתכלים בו, היה סוגר את הגמרא ומלמל לעצמו: יותר מדי רואים. המון מהדברים מתוך הספר מידות דיליה לרבי מרדכי וענונו.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל. ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: מהו הזמן המסוגל לתפילה על צרכים אישיים בימי הפורים, ועוד דברים חשובים ליום הפורים? **תשובה:** השמחה של פורים צריכה להיות ע"ז שאנחנו זכינו להיות קרובים להקב"ה בכל קראנו אליו. רבי צדוק הכהן מלובלין כותב על **שבת זכור**

שזה זמן מסוגל להיפקד בזש"ק וע"כ הוא זמן לתפילה, ויתפלל כמו שמותר בשבת, למשל יכול לכוון בברך שמיה 'ותיהב לי בנין דכרין' וכדו' או יתפלל בדרך של מי שברך. **צום תענית אסתר** כותב המשנ"ב בתרפו' שהצום הזה נקבע כדי לזכור שהשי"ת רואה ושומע כל איש בעת צרתו כאשר יתענה וישוב אל ה' כבימים ההם. ובקו הישר פרק פז כתב שיום תענית אסתר הוא יום מסוגל שיתקבלו תפילותינו וכל מי שצריך רחמים על איזה דבר יקח פנאי לעצמו ביום תענית אסתר ויאמר מזמור כב ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה' ויזכיר זכות מרדכי ואסתר ותקובל תפילתו ברצון. **ויום הפורים** עצמו הוא יום מסוגל מאוד לקבלת התפילות לרצון והוא עת רצון במרומים, כן כתב רבי חיים ויטל, ויש בזה עניין של כל הפושט יד נותנים לו ואין בודקים אחריו. ואפשר לבקש על נס שיהיה לנו ניסים מה שבכל השנה לא שייך לבקש. והנתיבות שלום מסלונים אמר ע"ז שהמתפלל בפורים יכול לבטל גם גזירות שנחתמו, כמו בימים ההם בזמן הזה שהתפילות ביטלו גם מה שנגזר ונחתם בטבעת המלך. ורבי מרדכי מנדבורנא הקפיד מאוד שכל חסידיו יגמרו את הספר תהילים ביום הפורים ואמר שמקובל אצלו מאבותיו שהמסיים תהילים ביום הפורים מובטח לו שתפילותיו יתקבלו. וצריך לנצל ימים אלו ולא לעשות את הטפל עיקר ואוי לו לכסיל אשר בזה היום ששערי אוצרות נפתחים, אינו פונה אליהם. והישועה מגיעה רק כשסומכים רק על הקב"ה וד"ז מתעורר ע"י תפילה. **ובענין הלימוד בליל הפורים:** בדרשות חת"ס קילס מאוד ללומדים בין מגילה של לילה למגילה של יום. והבטיח שהוא בן עוה"ב. ולכה"פ ישתדל שלא יעבור עליו יום זה בלי קביעת עיתים לתורה, והכי טוב שאחרי התפילה יישב ללמוד איזה חצי שעה. ומקובל שבעל האגודת אזור זכה לבנו ה'אבני נזר' בזכות שלמד בליל פורים. **עוד דבר כדאי** מאוד בפורים והוא לשמח לב נשברים וחז"ל תקנו משלוח מנות ומתנות לאביונים ומי שעושה זאת הקב"ה ג"כ ישמח אותו. **ויש להיזהר** מאוד מאוד מליצנות האסורה שיכול להוריד את כל המדרגה שהשגנו בחורף ובעיקר לא לצחוק על חשבון אנשים.

שאלה: ישיבה שנהוג בה לאסוף כסף עבור הת"ת, ויש בחור שבימים אלו של המגבית חשקה נפשו בלימוד התורה והוא מעדיף ללמוד איזה מסכת ולא לסייע כלל למגבית, האם יש בכך מעלה או שלא? **תשובה:** הייתי פעם אצל רבי חיים קניבסקי והגיע שם אחד מראשי ישיבת מאור התלמוד ברחובות, והוא שאל לרבי חיים האם עדיף להוציא את הבחורים לאסוף כסף עבור הישיבה או הת"ת יום יומים לפני פורים או שיחשוש לביטול תורה? רבי חיים ענה בזה"ל 'חביבה מצווה בשעתה' ועל הבחורים להתגייס כבר כעת לאסוף כסף עבור צרכי הישיבה. וכע"ז הורה רבי מיכל יהודה ליפקוביץ לראש הכולל בו למדתי בעבר, שעל האברכים להיות שותפים במגביות הנערכות לטובת הכולל, גם כשזה בא לפעמים על חשבון הלימוד שלהם.

שאלה: מיהו אחשוורוש? **תשובה:** בילקוט מעם לועז מובא כדלהלן: מלך פרס אסטרקיס היה שמו ולא היו לו בנים כי אם בת אחת יחידה שהמלכות הייתה שייכת לה. אחד משרי המלך ראה זאת חשק בה ופיתה אותה להינשא לו. כשנודע הדבר לאסטרקיס כעס על השר שלו והוציאו להורג ונתן בתו בבית הסוהר וכשנולד לה בן ציווה המלך שלא להניקו אלא להביאו מיד אל הר אחד ששם ימות ברעב וכך עשו. וזימן לו הקב"ה כלבה שהניקה אותו עד שנעשה גיבור. ונקרא כורש על שנתגדל על יד כלב שבלשון פרסי קורין לכלב כורש... וכורש נשא את בתו של דריוש מלך מדי והוליד את אחשוורוש שהיה בנו של כורש ונכדו של דריוש, ולדריוש לא היו בנים ולכן ירש אחשוורוש את מלכות מדי מיד זקנו ומלך גם כן במקום אביו כורש אחרי 3 שנים של מלכות כורש במדי ופרס.

שאלה: השבוע אנו מציינים שנה להסתלקות מאור הדורות האחרונים רבי חיים קניבסקי. איך זכה לידיעת התורה באופן כ"כ נדיר שלא היה מצוי גם בדורות הקודמים כעדותם של גדולי הדורות? **תשובה:** בשנה שעברה באשכבתיה דרבי כתבנו רבות על גדלותו העצומה וכאן יש להוסיף את הנקודה העיקרית שהוא חזק בה והיה תדיר מעיד שדבר זה הוא הגורם לס"ד מיוחדת שלא קיימת וכן כותב בספרו אורחות יושר, ורבי חיים לא ויתר על עניין זה בקוצו של יוד, ונרחיב קצת בעניין זה: בפרשתנו מופיע ויקחו אליך שמן זית זך להעלות נר תמיד. החפץ חיים מביא שעל מצוות הדלקת

המנורה יש דגש על המילה תמיד. אומר ע"כ החפץ חיים כל דבר שהוא נעשה בתמידות יש לו מעלה מיוחדת וכשאדם עושה את מעשיו בקביעות רוח של קדושה וטהרה נוראה שורה על הקביעות הזאת. בקביעות אדם מקבל מאה אחוזי רוח מהדבר, אז איזה בן אדם לא ירצה שהמצווה שלו תיצור 100 אחוזי רוח ולא 30 אחוזים. לכן כל מי שיש לו שכל בקודקודו עליו לעשות כל מצווה בקביעות ובתמידות, דהיינו שהלימוד יהיה תמיד בזמן ובקביעות, התפילה ג"כ, וכן שאר קיום המצוות, ואז ירוויח שישג את המקסימום של המצווה ויזכה בזה בס"ד מיוחדת. אם רוצים לדעת איך רבי חיים העפיל למדרגתו הגבוהה (מלבד מה שמסרו ע"כ את נפשם בקדושה ובטהרה ולש"ש) הסייד הגדולה שלו הגיעה מהקביעות שלו, זה שהוא עשה את כל מעשיו בקביעות זה מה שהשרה על מעשיו רוח של קדושה וטהרה. רבי חיים לא ויתר מעולם על ההספקים שלו והכל נעשה בזריזות יתירה לא חיכה לסוף היום. היה קם כמה שעות קודם עלות השחר והיה דבר ראשון לומד את הקביעות שלו שזה כלל את כל התורה כולה במהלך שנה אחת. עוד עלינו לדעת שמעלה הזו של הקביעות היא לא שמורה לגדולי ישראל וליחידי סגולה בלבד, כל אדם מישראל יכול לבוא ולדבוק במידה הזאת. מעלת הקביעות מונחת בקרן זוית וכל הרוצה יכול לבוא וליטול. וכמו שכותב הח"ח שאדם המקיים מצווה בקביעות שורה עליו רוח קדושה וטהרה נוראה.

שאלה: השבוע אנו קוראים על הקטורת מהי סגולת הקטורת ואמירתה? **תשובה:** כתוב בזוהר בסו"פ ויקהל, כי אמירת הקטורת בכוונה מזכה את האדם בחלקו בעולם הזה ובחלקו בעולם הבא, והקטורת משנה את הדינים לרחמים. ומוסיף הזוהר גזירה היא בשמים, שכל מי שמתבונן בקריאת הקטורת מדי יום, הוא מוגן מכל פגע רע ומזיק וממוות, וכל כוחות הרע לא יתקרבו אליו! ובספר 'סדר היום', שאמירת פרשת הקטורת פותחת את כל שערי הפרנסה ומעשירה, וההוכחה לכך היא מהכהנים שהקטירו את הקטורת פעם אחת בלבד, כי כל מי שהיה עוסק בקטורת היה מתעשר מיד, ושוב לא הוצרך להשתמש בסגולת הקטורת להתעשר. והיום, כשהקטורת היא באמירה בלבד, ניתנת הזדמנות סגולת הקטורת גם למי שאינו כהן. ועיקר כוחה הוא באמירתה בתבונות והבנה.

שאלה: איך להתייחס לקשיים שמתעוררים בחיים מעת לעת? **תשובה:** אומר החת"ס שכוונת הפסוק "וראית את אחרי ופני לא יראו" היא כך: פעמים רבות אנו רואים בעולם דברים שונים שנעשים מבלי שיש לנו יכולת להבינם למה כך ולמה כך, אבל לאחר שנים ארוכות לפתע מתברר לנו איזה פזל יפה הקב"ה חיבר לנו בצרה הזאת והזאת, איזו ישועה עצומה צמחה מדבר פלוני וכדו'. האדם צריך לחיות בידעיה שהקב"ה טוב ומטיב וגם כשהוא עושה משהו שבתחילה נדמה לנו שהוא מאוד לא טוב, בכ"א הוא צריך להאמין באמונה שלימה שזה הדבר הכי טוב ואח"כ תגיע הישועה שהוא חפץ בה.

שאלה: בימים אלו חלפה שנה לפלישה הרוסית לאוקראינה, מה הנזקים? **תשובה:** קודם המלחמה אף אחד לא האמין שתהיה כניסה, וכשפלוש הרוסים כולם היו בטוחים שעם היכולות הצבאיות תוך יום יומים ישתלטו הרוסים על אוקרינה וימנו שם ממשלת בובות. מי האמין והעריך שהתבוססות הרוסית באוקראינה תארך שנה שלימה וסופה עדיין לא נראה באופק, התשובה היא אף אחד. האוקראינים הפתיעו את העולם כולו בנחישות, ביכולות ובהישגים. בינתיים ההרג, ההרס והחורבן האנושי והכלכלי רב וזה רק אומדן משוער. מי שמשלם את מחיר ההחלטה של נשיא רוסיה ולדימיר פוטין לפלוש למדינה השכנה הם עשרות מיליוני אזרחים, מיליוני חיילים וגם כמה מאות אוליגרכים שחיהם השתנו באחת בגללו. הסיכום ע"פ הידוע נכון להיום באוקראינה מעריכים כי 6.5 מיליון אוקראינים נמלטו מבתיהם, אך נשארו על אדמת אוקראינה והפכו ל"פליטים פנימיים". על פי הערכות - 3.3 מיליון אוקראינים נמלטו מהמדינה עם תחילת הקרבות ורובם שוהים במדינות אירופה. כ-2.5 מיליון אזרחים רוסים עזבו את המדינה מאז תחילת הלחימה. 10 אחוזים מכלל השטח הבנוי במדינה נהרסו. עשרים אלף חיילים אוקראינים נהרגו ועוד קרוב לעשר אלף אזרחים, במקביל איבדו האוקראינים לטובת הרוסים כעשרים אחוז מהשטח של המדינה שלהם. ברוסיה הנזקים עצומים פי כמה: בשל הסנקציות שהטיל עליהם העולם, איבדו

האוליגרכים הרוסים 95 מיליארד דולר, מאה אלף חיילים בהם קצינים בדרגות גבוהות מאוד נהרגו בקרב חיילי צבא רוסיה (צבאו של פוטין מאבד 400-500 חיילים מדי יום). רוסיה איבדה אלפי טנקים ומטוסי קרב והוטבעו עשרות ספינות ואוניות קרב רוסיות.

שאלה: בימים אלו מתנהל מאבק עיקש של התומכים בשלטון מערכת המשפט על אופי החיים במדינה. מה הם טוענים ומה הסיבה שהם לא צודקים כלל? **תשובה:** הם טוענים שהם הקימו את המדינה ומי שלא חושב כמוהם גונב להם אותה. כמו"כ הם טוענים שהם נושאים על כפיהם את עול המדינה הן בכלכלה הן ברפואה, בביטחון בשרות בצה"ל ועוד ועוד. אבל כמובן, במדינה דמוקרטית, מי שקובע את אופיה של המדינה הם כלל האזרחים שמביעים דעתם במהלך בחירות דמוקרטיות שמגלות מה רצון רוב האזרחים. אבל למרות שהם מהווים מיעוט הם מנסים לכפות דעתם ורצונם באמצעות הסתה והפגנות אלימות שמשבשות את חיי התושבים, כאשר הם נהנים מיחס מועדף של המשטרה הנוהגת עימם בכפפות של משי, וזאת לעומת ההתנהגות האלימה והביריונית הננקטת כלפי ציבורים אחרים, ובהם כידוע החרדים, שהם מקבלים מכות רצח ומושיבים אותם בכלא. וכמובן, הביטוי נחרף ביותר לאיפה ואיפה היה היחס למפגינים נגד התנתקות.

שאלה: איך ניתן למנוע בפורים מהילדים לאכול כל היום ממתקים ושוקולדים המזיקים לבריאות? **תשובה:** היום ניתן לראות (הכל כתוב על המוצרים) כמה דברים לא בריאים יש בכל מוצר, ולפי החשבון הפשוט מי שלא נשמר, בפורים לבד הוא אוכל קילו סוכר, ושומנים רוויים ושאר מרעין בישין המשחיתים את הגוף. בקבוק שתייה קטן למשל מכיל 15 כפיות סוכר, ומי שלא נשמר אז הוא שותה במשך היום כמה כאלו, וכן ע"ז הדרך, ולכן: דבר ראשון כדאי לתת להם ארוחת בוקר טעימה ומזינה, כך לפחות יהיה להם פחות חשק לשבוע מממתקים. שנית אפשר להחליף את הממתקים תמורת הפתעות מ"הכל בשקלי וכדו", העיקר שהגוף לא ישחת. ובכוח זה לא יעזור. וראוי להוסיף שיש שחושבים משום כל תשחית צריך לאכול את כל המשלוחי מנות שקיבלו, צריך לזכור את הדין של כל תשחית דגופא עדיף והגוף הוא לא פח זבל, ובפרט שעובר איסור של נשמרתם.

שאלה: עקרת בית שמרגישה שלא מצליחה לספק את בצרכים של בעלה מכל מיני בחינות האם עליה להסיק מסקנות ולהתייאש? **תשובה:** ברגע שאישה מתחתנת עליה לדעת שעליה להיות עזר לבעלה והיא יכולה לעשות את זה הכי טוב, ואם היא עושה מה שביכולתה כל השאר מגיע לבד וכמו בכל העניינים הרוחניים עלינו מוטל לעשות מה שאנחנו יכולים וכל השאר הקב"ה משלים, אבל כשמתייאשת מוקדם לפני שעדיין עשתה כל מה שיכולה לעולם לא תצליח.

שאלה בחושן משפט: הגר בבני ברק והזיק בפורים בירושלים ביום שושן פורים האם חייב או פטור? **תשובה:** בפוסקים כתבו ב' טעמים למה פטור או משום שזה תוך כדי מצווה וכדין הרץ מערב שבת והזיק שפטור, או משום שהזיק מתוך שמחה וכה"ג כולם מחלי אהדדי, ולפי"ז לבני ברק לטעם א חייב כי אין לו מצווה ולטעם ב יש לו שמחה ופטור.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: הרעיונות שנשלחו לי השבוע: א. הדרך הקלה ביותר לניקוי תבניות תנור, כיריים ותנור וכן סירים בחלקם התחתון: לרסס "סנט מוריץ" או "סנו פורטה פלוס" בכמות נדיבה ולהכניס לשקית אטומה וסגורה היטב למשך לילה. בבוקר הכל נשטף בברז, מקסימום שפשוף קל עם סקוטש. אם עדיין יש שומנים, כנראה הריסוס לא נגע בהם, לחזור על הפעולה! לגבי הכיריים, לרסס כך ישירות על הכיריים עם כל החלקים ולכסות באשפתון גדול ולסגור בצדדים עם סלוטייפ שיהיה סגור ללא אויר, בבוקר את החלקים תחת זרם מים כולל חצובות, ואת השאר לנגב מהלכלוך ולסבן עם סקוטש שוב ע"מ להבריק. **ב.** להכנת "כובע תאילנדי" לסעודת פורים, במקום למלא סיר מלא שמן ולכלוך ובלגן ועבודה, מספיק לקחת חצי עלה ולטגנו במעט שמן במחבת רגילה. התוצאה לא פחות טובה. **ג.** עונת היתושים והשפיריות בפתח, מומלץ להזמין רשת לחלונות. יעיל מאוד נגד יתושים

ומרעין בישין אחרים- שווה!!! כמו"כ פתרון יעיל לנמלים, יש את המזרקים שקונים בחנויות טמבור, מניחים מעט מהחומר לפי ההוראות במסלול שהנמלים הולכות, הנמלים (אפילו הבודדות) ש"טועמות" מהחומר רצות איתו למחילה שלהן ושם החומר מתפרק וכולם מתים. בדוק ומנוסה!!! ד. הסרת חלודה מחולצה. ראשית, יש לטבול את הבגד בקערת פלסטיק, לשפוך עליו כמות חלב (כן חלב...) שתכסה את הבגד. הניחו את הקערה במרפסת במקום שיש בו אוורור, עד למצב שהחלב יחמיץ. פעולה זו, מסירה את כתמי החלודה מהבגד. על פי המראה והריח שרחוק להיות נעים, פעולה זו של ניקוי חלודה היא אחת השיטות היעילות. יש לשטוף היטב את הבגד במים, לסחוט אותו ואז להעביר אותו לשטיפה במכונת הכביסה כרגיל. ה. עצה למיגרנות: להימנע מאכילת יתר. דילוג על ארוחות. היחשפות לשמש. חוסר שתיה. לחץ וסטסס. חוסר שינה. אכילת מזונות מלוחים ומטוגנים. אוכל שומני וכבד. שינה אחרי האכילה. ו. לגבי ניקוי חלודה אפשר עם 00 של סנו לאמבטיות וזה לא הורס חולצות לשפוך על הכתם להשהות ולשפשף. ז. לגבי ניקוי גז וכדו' יש מסיר שומנים של חברת יעקובי שלא הורס את הידים ואפשר אפילו להשתמש בזה בלי כפפות (כמובן אחרי זה לשטוף ידיים) ומניסיון זה מנקה מצויין ואולי אפי' יותר טוב מסנט מוריץ וגם אין בעיה לתת לילדים להשתמש בזה. ח. בנוגע לשערות לבנות. ראשית צריך לבדוק ממה זה מגיע? חוסרים תזונתיים, מתח ולחץ, בעיות בריאותיות, עישון, גנטיקה. החוסר המצוי הוא בויטאמין B12 או D, או בכולסטרול הטוב [או ויטמינים אחרים] שהם מחברים את הצבע לשערה, אם לוקחים מה שחסר, הצבע יכול לחזור!!! מתח ולחץ - מחלישים את הגוף, ואחד מהנזקים הוא שחסר לו כח לייצר את הצבע של השערות, זה מה שנקרא 'קפצה עליו זיקנה'... במקרים כאלו צריך תחילה להירגע... ונוגדי חימצון עשויים להועיל [יש שמאשימים חומר מסוים שנמצא בשמפו, ומציעים לחפוף עם תה שחור או מרווה, שמן קוקוס ומיץ לימון, שמן קיק וחרדל - ועוד חומרים טבעיים ומשונים]. אם זה בא מגנטיקה אין מה לעשות, וצריך לקבל הכל בשמחה, כמובא בגמרא שזה חסד שעשה ה' עם שרה לבקשת אאע"ה, ולפעמים במקרים מיוחדים ה' רוצה לכבד אדם צעיר יותר, עם כמה שורות לבנות של שיער לבן.... או אולי לחזק אותו, והמליצו ע"ז יולבנים אומרים לנו עשוי'. ט. רציתי להמליץ לעור שומני וימחוצ'קן - על שמפו של חברת "פינוק 3 ב-1 לגבר". זה מועיל מאוד גם לנשים. י. רעיונות למשלוחי מנות: לשים בכלי עם רגל 4 שקיות קטנות שבכל אחת יש מין ברכה אחר לדוג' באחת עוגיות מיני (מזונות) בשניה שקדים (העץ) בשלישית בוטנים (האדמה) וברביעית סוכריות גומי עם צורות של פורים (שהכל) ובאמצע בקבוק יין (הגפן), ואז לכתוב "כל הברכות על רגל אחת". לשים על מגש יפה את כל סוגי המשקאות שאפשר: יין, מים, סודה, קולה, בירה שחורה ולבנה, שוקו, ספרייט, מיץ קל וליקר, ואז לכתוב "והשתיה כדת אין אונס". להביא סט ספרים על פרשת השבוע (אנחנו הבאנו סט חידות על הפרשה לכל המשפחה בשם "שולחן השבת" מומלץ מאד!) ולכתוב "ליהודים היתה אורה - זו תורה". להביא עוגיות שושנים ובירה ולכתוב "שושן הבירה". להכין לחם/ חלות/ לחמניות ולהגיש את זה עם בקבוק יין ולכתוב על דף בצורת לב "יין ישמח" ובגדול לכתוב "לבב אנוש" ומתחת ה"לבב אנוש" לכתוב "ולחם" ואחרי ה"לבב אנוש" לכתוב "יסעד", כאילו שיצא שה"לבב אנוש" הולך גם על ה"יין ישמח" וגם על ה"ולחם יסעד" ולהוסיף חבילת שוקולד בצורת לבבות ובמבה בצורת לבבות ואפשר להמשיך עוד כיד הדמיון. לשכנים או לחברים: חבילת דוריטוס חריף אש ובקבוק מים, ולכתוב "איתכם באש ובמים". להורים/ למורים/ למורות/ לגננות: למלאות את כל המשלוח במאכלים בטעם תות ולכתוב תודה ושוב תודה. יש לנו עוד רעיון שאנחנו רוצים בעז"ה לעשות אותו השנה לכן לא נוכל לחשוף אותו כאן, מי שרציני שישלח בקשה למייל DANI4194908@GMAIL.COM

התורה חסה: א. היכן ניתן לרכוש משחת גילוח מיוחדת לגבר שמותרת לשימוש גם למחמירים? **ב.** אם אפשר לשאול איך החוטים של הציציות לא יפרמו בכביסה? נשמח לפתרון לאלרגיה אביבית של גירויים בעיניים וריבוי נזלת, חוץ מהכדורים הסטנדרטיים של אלרגיה כגון אלרגי טלפסט וכו' שלא עזרו כ"כ. ג. מה עושים

לציפורן חודרנית אחרי שהרופא חתך ושוב חזר? ד. מה ניתן לעשות לאדם הסובל מאד מאלרגיה חריפה למזג האוויר המתבטאת ביושב נוראי בפרצוף באף בפה ובעיניים בצמא שלא עובר גם מיד לאחר שתיה מרובה בכאבי ראש ובשיעול חזק מאד נשמח לקבל עצות הן טבעיות והן שלא טבעיות הדבר נגרם כל שנה בתקופת המעבר בין החורף לקיץ וכן אם יש כמה ימים חמים באמצע החורף כך שיש פעמים שאלרגיה זו נמשכת ימים רבים תלוי במזג האוויר וגורמת סבל רב וכן בין הקיץ לחורף אבל ברמה פחותה. ה. אשמח לפרסום שאלה איך אפשר לצבוע כסא מנהלים שהתקלף?

קצת מהלכות פורים

קריאת זכור: שמע עיקר הזכירה אפי' חיסר כמה תיבות יצא יד"ח. הליכות שלמה. וראיתו היא מזה שמהני לצאת יד"ח זכור בקריאת ויבוא עמלק כמבואר במג"א. קולא זו ראוי להסתיר משום שאין הציבור יכול לעמוד בזה. **נשים נהגו** לשמוע זכור אך להמון שיטות כחזו"א מנחת יצחק הרב אלישיב ועוד אינם חייבות בזה, אמנם אם נהגו כך שלוש שנים וקשה להם צריכות התרת נדרים.

תענית אסתר: מותר להסתפר ולהתרחץ רגיל בתענית אסתר, ורבי חיים קניבסקי התיר אף לשמוע שירים, והרב אלישיב אסר לשמוע שירים. **מחצית שעה לפני זמן קריאת המגילה אסור להתרחץ.** ע"פ משנ"ב תרצב טו. וכן אסור לישון. ול"מ שעון מעורר.

אסור לטעום קודם קריאת המגילה גם בלילה כשחלש קצת מהצום וגם ביום. וד"ז אומר רח"ק שזה נאסר אף לנשים. אא"כ לא יכולים וחלשים מאוד מאוד. רמ"א משנ"ב ושעה"צ תרצב ד. ומביאים בשם הרב אלישיב ורבי ניסים שהתירו ביום ויש לעיין בזה.

מחצית השקל: מי שלא נתן מחצית השקל יכול לתת גם אחרי פורים. רבי חיים קניבסקי.

מקרא מגילה: אם הבעל קורא התחיל הברכות לפני שנכנס, עדיף לומר את הברכות ולקורא מהחומש מהר עד כדי שיספיק לשמוע רוב קריאת המגילה מהבעל קורא שקורא במגילה. שלמי תודה. **יזהר מאוד לא להסיח דעת** בעת קריאת המגילה, ואם הסיח דעת לגמרי עד שלא שם לב לקריאה ואיבד אפי' מילה אחת שיש בזה שינוי במשמעות של הסיפור חוזר וקורא. ואם מסתפק בזה הקלו שאינו חוזר. **אדם שהתפלל** תוך כדי שהבעל קורא קורא המגילה למרות ששמע הכל מהבעל קורא לא יוצא יד"ח.

בחור בר מצוה ללא זקן האם יכול להוציא בקריאת המגילה: בלילה כיוון שהוא מדרבנן יכול להוציא מדין חזקה. ובבוקר דהוי מדברי קבלה אינו יכול להוציא.

אם נתעורר לו צורך לנקביו ואפי' שלא יכול להתאפק 72 דקות, (וכשאינו בבל תשקצו) תוך כדי הקריאה יכול להמשיך לשמוע ויוצא יד"ח. ביה"ל צב ו קורא כדרכו.

בעניין הכאת המן. יעויין ברמ"א תרצ יז בשם הבי"י ונו"כ שם דאין לבטל מנהג זה. וכמובן עם שיעור וגבול, אבל לבטל לגמרי אסור.

אם דיבר בין קריאת המגילה לאמירת ברכת הרב את ריבנו, אינו אומר הרב את ריבנו. שעה"צ תרצב יב. **נשים ששומעות** קריאת מגילה בבית אינן אומרות הרב את ריבנו.

רבי חיים קניבסקי פשוט לו שאין לטעום קודם נתינת מתנות לאביונים ומשלוח מנות.

מצוות היום משלוח מנות ומתנות לאביונים, כתב הפרמ"ג תרצה' שיש בזה דין חינוך. **משלוח מנות** מטרתו להרבות אחווה, וע"כ צריך שהמקבל יידע מי נתן, ואומרים הפוסקים שאם לא יודע לא יצא יד"ח. **אין יוצא יד"ח** מתנות לאביונים בנתינה לתתיים, הליכות שלמה לרש"ז. **אישה חייבת** במשלוח מנות ומתנות לאביונים: **במשלוח מנות** אינה צריכה לקנות המנות באיזה קניין.

מתנות לאביונים לאישה הרב אלישיב פוסק שצריך לזכות את המתנות לאישה כשהבעל נותן בשליחותה. וכשנותנת לבד אינה צריכה רשות ממנו.

שתה יין אינו צריך לברך על שום משקה ששותה אח"כ. וכשתה פחות מכשיעור ורוצה לשתות שתיה יבקש ממישהו שיוציא אותו, או יברך על איזה מאכל שהכל. שו"ע ונו"כ קעד. שו"ע תרצו.

מדין חינוך. צריך לדאוג שבניו הקטנים יקיימו את מצוות היום כולל משלוח מנות ומתנות לאביונים.

אבא שביקש מבנו שלא ישתכר, זה לא נחשב שביקש ממנו לבטל מהתורה, כי דעת הרמ"א שחייב איניש לבסומי, זה בלי להיות שיכור וכן מצינו אצל הרבה מגדו"י שלא משתכרים. רבי חיים קניבסקי נהג לשתות אחרי קיום מצוות היום בשחרית, ואח"כ הלך לנוח ועי"ז קיים עד דלא ידע כרמ"א, שולחן שלמה. **ומצוות שתיה** היא ששותה יין ומביאו לכבידות ועייפות, אבל השותה מעט יין ואין הולך לישון מחמת זה אז אינו יוצא יד"ח המצווה כלל.

יין בתוך הסעודה צריך לברך הגפן. ואם שתה קודם הסעודה א"צ לברך ובפורים זה אף שלא היה בדעתו לשתות בתוך הסעודה.

אסור לעשות מלאכה בפורים והעושה אינו רואה סימן ברכה. ואומר רח"ק שהדין הוא כחזה"מ. **וזה הכל** כשזה לא לצורך פורים, אבל לצורך פורים כגון כיבוס גיהוץ ושאר דברים מותר כבחול.

שכח על הניסים. ישלים לפני יהיו לרצון הראשון שלפני א. נצור.

העושה מלאכה בפורים אינו רואה סימן ברכה. מותר לעבוד בפורים עבודה הנצרכת לפורים.

מותר לכתוב את שם בעל המגילה על הקלף מאחורי המגילה.

מותר לקחת בכוח נפצים שיכולים לסכן את הציבור.

חידות

חידות שינון הפרשה תצוה: לפי סדר ה-א-ב. מתאים גם לילדים: א. בן של אהרון? אביהו. **ב.** היכן יזה מדם האיל ביד וברגל? בוהן. **ג.** איך נקרא החלק העליון של המזבח? גג. **ד.** זורקים אותו על המזבח? דם. **ה.** איך נקראת מידה של 12 לוג? הין. **ו.** איך הקב"ה מצווה על עשית הבגדים? ועשית. **ז.** פרי משבעת המינים המוזכר בפרשה? זית. **ח.** מה מכסה את הקרב? חלב. **ט.** מה שמים בשני קצות החושן? טבעות זהב. **י.** מה מנסכים על המזבח? יין. **כ.** ממה היה מעיל האפוד? כליל תכלת. **ל.** שם של אבן בחושן? לשם. **מ.** מה עושים עם חלב הקורבן? מקטירים. **נ.** כינוי לציץ? נזר הקודש. **ס.** מצווה שעושים על הקורבן? סמיכה. **ע.** הציץ יכפר על? עוון הקודשים. **פ.** מה יעשה על הציץ? פיתוחי חותם. **צ.** מבגדי כהן גדול? ציץ. **ק.** איך נקרא המזבח? קודש קודשים. **ר.** ד' מילא את חכמי לב ב? רוח חכמה. **ש.** מספר בפרשה שהוא שם של בד? שש. **ת.** כיצד הייתה הכתונת של אהרון? תשבץ.

חידות שינון הפרשה כי תשא לפי סדר ה-א-ב. מתאים גם לילדים: א. מבוני המשכן? אהליהב. **ב.** איך כתוב בלשון הפסוק שמה נתעבב? בושש. **ג.** כל שקל שווה עשרים? גרה. **ד.** מאיזה שבט היה אהליהב בן אחיסמך? דן. **ה.** איך טוחנים את הקטורת? הדק. **ו.** איזה פסוק בפרשה החזן אומר בקול בייג מידות? ויעבור ד' על פניו ויקרא. **ז.** מי מצווה על עליה לרגל? זכרים. **ח.** איך נקראת אומנות באבן? חרושת אבן. **ט.** מה עשה משה לעגל? טחן. **י.** מי לא מש מהאהל? יהושע. **כ.** מה העונש של מחלל שבת? כרת. **ל.** מי הרגו איש את אחיו? לוי. **מ.** מה משה שם לפניו? מסווה. **נ.** ממה הכיור עשוי? נחושת. **ס.** לאיזה הר משה עלה? סיני. **ע.** קול _____ גבורה. קול _____ חלושה. קול _____ אנכי? ענות. **פ.** איך נאמר- _____ לך 2 לוחות אבנים? פסל. **צ.** מקום עמידת משה בייג מדות? צור. **ק.** אחד ממיני הבשמים? קיצה. **ר.** למה משמש הכיור? רחיצה. **ש.** איך נקרא בגד הכיסוי של הארון והשולחן? שרד. **ת.** איך כתוב - מזבחותם _____ ומצבותם _____ ואשריהם _____? תשברון תתוצון תגדעון.

חידות פרשת שבוע ומגילה: חידות על המגילה: א. מי הראשון שראה את מגילת אסתר? **ב.** היכן במגילה 2 ביטויים בלשון נקיה למילה 'רצח'. **ג.** במגילה פרק ו' 5 לשונות של דיבור? **ד.** איך יתכן אותו מגילה אם יחיד יקרא בה יצא ידי חובה ואם ציבור יקראו בה לא יצאו ידי חובה? **ה.** מילה במגילה שמופיעה 10 פעמים ברצף בהפרש מילה כל פעם? **ו.** מי במגילה שלח ידו והצליח ומי ניסה ולא הצליח? **ז.** היכן במגילה בגד של מתים? **ח.** פסוק במגילה (פרק ג') שיש בו את כל אותיות ה- א ב? **חידות לפרשת תצווה: ט.** לחם וחלה בפרשה ונאכל בפסח? **י.** פסוק בן 3 מילים בלבד? **יא.** בפרשה 3 משבעת המינים? **יב.** בפרשה 3 משבעה משקים? **יג.** שמות 4 אצבעות בפרשה? **יד.** האם תחת המצנפת יש לכהן הגדול כיפה? **חידות לפרשת כי תשא: טו.** משפט בן 8 מילים שחוזר במדיוק פעמים בפרשה **טז.** לד' כח' 'ויהי משה עם ד' ארבעים יום לחם לא אכל ומים לא שתה' על מי עוד כתוב בפרשה שלא שתו?

תשובות: א. מגילה דף יט' 'מלמד שהראה ד' למשה דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים ומה שעתידין לחדש ומאי ניהו מקרא מגילה עכ"ד. הרי לנו שמה רבינו ראשון ראה מגילת אסתר. **ב.** ב' יט' "אשר לא תבוא ושתי אל המלך" וברש"י: שתהרג, ג' כא' "לשלוח יד במלך אחשוורוש" וברש"י: להשקותו סם מוות. **ג.** ויאמר המלך, וקראו לפניו ככה יעשה, כאשר דברת, ויספר המן, אשר הגיד מרדכי. **ד.** מגילה יט, ונפסק שו"ע תרצ"א ח' מגילה בתוך ספר של כל הכתובים כשירה ביחיד ולא בציבור. **ה.** "ואת פרשנדתא ואת אריסי ואת ארידי ואת אדליה" וכו'. **ו.** אחשוורוש שלח ידו (עם השרביט) לאסתר והצליח, ובגתן ותרש 'בקשו' לשלוח יד במלך אחשוורוש ולא הצליחו. **ז.** 'תכריך בוץ וארגמן'. **ח.** פרק ג' פסוק יג'. **ט.** כט' כג' "כיכר לחם וחלת לחם מסל המצות לפני ד'". **י.** כח' יג' "ועשית משבצות זהב". **יא.** שמן, יין, סולת. **יב.** שמן, יין, דם. **יג.** בוהן ידם הימנית, אמה אורכו, זרת אורכו, באצבעך על קרנות המזבח. **יד.** פמ" ח' ב' מתוס' יומא שהיה לו כיפה. **טו.** "ויאמרו אלה אלוהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים". **טז.** לג' ד' "ולא שתו איש עדיו עליו"

חידון מגילת אסתר (למבוגרים): א. מאיפה יודעים שלמרדכי לא היתה שוועגר? **ב.** מה המשותף לאביחיל, אביגיל ובתיה? **ג.** למי היתה שייכת נבלת המן? **ד.** מנלן שהמן היה פֶּרֶס? **ה.** למי"ד אי אפשר לצמצם איך אמר המלך לאסתר "יומה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לך" והרי אינו יכול לתת חצי? **ו.** האם אפשר היה לקיים במדבר מצוות משלוח מנות במשלוח מנה אחת של "מן" שכיוונו להחיל עליו מחשבת 2 מנות שונות? **תשובות: א.** כתוב "היא אסתר בת דודו כי אין לה אב ואם". **ב.** מלכות. אביחיל אבא של אסתר המלכה, אביגיל אשתו של דוד המלך, בתיה בת פרעה המלך. **ג.** לאסתר. בגלל שתלו את המן על העץ שהיה בחצר ביתו ואחרי שאחשוורוש נתן לאסתר את בית המן היא זכתה בנבלה בקניין חצר. **ד.** המן הציע למלך שאחד משרי המלך הפרתמים יוביל את האיש אשר המלך חפץ ביקרו והמלך קיבל את עצתו וציווה עליו להוביל את מרדכי. **ה.** כוונתו היתה עד ולא עד בכלל. **ו.** אם המקבל יוכל לכוון להרגיש ב"מן" את מה שהוא רוצה לכוון, ממילא כוונת הנותן לא נחשבת. עוד טעם לומר שלא ייצא משום שסוף כל סוף שלח מנה אחת שנקראת מן. וכל אחד ישאל לרבותיו.

חידות לילדים: א. מה שולחים בפורים? **ב.** לאיזה דמות של פורים יש שם בן 8 אותיות? **ג.** מה הקשר בין פורים לאוכל שאכלו במדבר? **ד.** מי היה דוד של אשתו? **ה.** את מי תלו על העץ? **ו.** למי נוסף משהו בגוף? **ז.** האם מרדכי ידע עוד שפה מלבד לשון הקודש? **ח.** איזה מתנות נותנים בפורים? **ט.** מה אומרים בפורים לפחות 4 פעמים? **י.** איזה דבר בפורים קרוי בשמה של אישה? **יא.** ממה נהנו ובגלל זה כמעט נשמדו? **יב.** מה הדבר הטוב שקרה בחודש אדר מלבד פורים?

תשובות: א. מנות. **ב.** אחשוורוש. **ג.** אכלו את המן. **ד.** מרדכי דוד של אסתר. **ה.** המן ועשרת בניו. בגתן ותרש. **ו.** לושתי צמח זנב או קרן או צרעת. **ז.** הבין את שפת בגתן ותרש. **ח.** לאביונים. **ט.** על הניסים ג"פ בשמ"ע ואחד בברכת המזון שחייב לאכול. **י.** מגילת אסתר. **יא.** מסעודת אחשוורוש. **יב.** נולד משה.

חידון משמעויות מילים לפרשת תצווה

ח' משמעויות למילה כפר

כָּפַר - לשון כפרה. "ואכלו אותם אשר כָּפַר בהם" (שמות כט לג). **כָּפַר - קרח.** "יִדָּק כָּפָר עַל הָאָרֶץ" רש"י: כקרח (שמות טז יד). **כָּפַר - כיסוי.** "וכפרת אותה מבית ומחוץ" אונקלוס: ותחפי יתיה (בראשית ו יד). **כָּפַר - זפת.** "מבית ומחוץ בכָּפַר" רש"י: זפת (שם). **כָּפַר - לשון כפירה.** "הוא כפר בתחיית המתים לפיכך לא יהיה לו חלק בתחיית המתים" (סנהדרין צ). **כָּפַר - קינח, ניגב** "ובעי לכפוריה ידיה בההוא גברא" רש"י: לקנח ידיו (גיטין נו). **כָּפַר - ממון** "אם כפר יושת עליו" אונקלוס: ממון (שמות כא ל). **כָּפַר - סוג של התיישבות,** כפר חב"ד כפר חסידים.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

למה אחשורוש נקרא אחשורוש הוא אחשורוש ואילו ושתי לא נקראת ושתי היא ושתי?

כל בר דעת מבין כי בגלל מריבה לא הורגים את בת הזוג. הרי אם כל אחת שתתחצף פעם לבעלה תומת, מי תישאר בחיים? למה, אם כן, אחשורוש עשה כעצת המן והרג את ושתי? אפשר היה לגזור את דינה לעונש שאינו מיתה כמו: נבצרות; עבודות שירות; הדחה; גירוש מהארץ; לאטום לה את הארמון או אפילו להרוס אותו; לשלול לה את תואר המלכות; לשלול לה את אזרחות המדינה; למכור אותה לשפחה; להכניס אותה לכלא; לדון אותה למאסר עם קלון או אפילו לחייב אותה להתגורר ביחידת דיוור בגודל "סלח לך" בקומת קרקע. יש כל כך הרבה אופציות ענישה, למה אחשורוש ציית לעצת ממוכן להרוג את ושתי ללא עוררין? - אין זאת אלא שממוכן לא היה סתם יועץ אלא היה יועמש. ובממלכת אחשורוש הפרימיטיבית של הימים ההם היו חייבים לציית לעצות היועמש. ואם מישוהו היה מעז להציע רפורמה שעצות היועמש ייחשבו כעצות בלבד, היו מאשימים אותו בכוונה לבצע הפיכה שלטונית.

התנועה לאיכות השלטון: הגיע הזמן לחקור את חיסול המן על ידי קיצוניים יהודיים על רקע לאומני.

יכול להיות שהשם האמיתי של חרבונה היה בכלל איוט אבל קראו לו חרבונה כדי שלא יצטרכו לומר לדורות וגם איוט זכור לטוב.

אחשורוש לא התנהג בצורה תמוהה רק כשהתחיל להתיישב על כסא מלכותו. עוד כשהיה קטן והכל כינו אותו בחיבה "אחשורושקליה" הוא עשה המון שטויות ובלגנים והטיל אימתו על כולם. אבל במקום לחנך אותו בצורה מכילה ולומר לו אני מבין את הצרכים שלך אני מבין אותך מצויין גם כשאני הייתי ילד עשיתי הרבה שטויות אבל אני חושב שזה לא טוב לך ורק יכול להזיק לך ולכן אני לא מסכים שתעשה את זה כי אני אוהב אותך. אם היו מדברים איתו כך הוא היה מרגיש שמבינים אותו ולא דוחים אותו מחוסר אהבה והבנה לנפשו. אבל מכיוון שכל הזמן רק העירו לו ונזפו בו והזהירו אותו להפסיק עם השטויות שלו ונתנו לו הרגשה ששונאים אותו והוא דחוי ולא מוצלח - לא פלא שהוא יצא מה שיצא.

הרגע הזה: שהמן חושב למי יחפוץ המלך לעשות יקר יותר ממני ואז הוא שומע מאחשורוש: מהר קח את הלבוש והסוס כאשר דברת ועשה כן למרדכי היהודי.

אין המן נדחף, יש המן שדחוף לו.

למה בסעודת אחשורוש השתמשו ב"כלים מכלים שונים" ולא בחד פעמי כנהוג אצל מי שהפרוטה מצויה בכיסו?

חידה: מתי המלך אחשורוש היה יושב בכסא-נח היברידי מצופה זהב על דשא סינטטי בצבע אפונת גינה ואוכל קרמבו במילוי ריבת תרד בטעם קלקר כשהוא לבוש מכנסי צינור וקפוצ'ון עם צ'ופצ'יק מצמר עיזים? - תשובה: מתי שבא לו. הרי הוא מלך, מי ימנע ממנו לעשות כל מה שירצה?

אני משתדל להיות פרוז בפורים משום זריזים מקדימים.

מה מקור המנהג לשלוח מנות בפורים גם איש לשאינו רעהו?

הילדה מגיעה לכן כשכל הפה שלה מטונף לגמרי. הגננת אומרת לה ברוגע: בואי אני אשטוף לך את הפה הוא מאוד מאוד מטונף. זה בכוונה, עונה הילדה, אמא חיפשה אותי לאופוזיציה לוחמת.

אחד, טיפוס דכאוני בדרך כלל, נראה שמח ומאושר לקראת פורים. מה לך ולפורים? למה אתה שמח פתאום? שאלו אותו. אני שמח שלא אומרים תחנון, ענה.

בא לי להתחפש למשנה בניזיר "אמר אמרה פרה".

כשאני אהיה סבא אני לא אהיה עצוב בפורים.

אשתי הזכירה לי שבשנה שעברה השתכרתי והקאתי והיה לה מאוד קשה לנקות את כתמי היין, אז הבטחתי לה שהשנה אני שותה רק יין לבן.

מעדן פורים מבית שף שרגא: אוזני המן מבצק פילו ממולאים בכבד קצוץ של בן פקועה.

למצוא אביון מהודר, עוד אפשר איכשהו. אבל איפה אפשר למצוא רעהו מהודר? **הרגע הזה שאתה** מתקשר להודות בהתרגשות למישהו ששלח לך משלוח מנות למרות שאתם מסוכסכים כבר כמה שנים, ובתום השיחה אתה מגלה בתוך האריזה פתק ומסתבר שהמשלוח היה מיועד בכלל למישהו אחר והגיע אליך בטעות.

שתייתי יין ברטנורה, היה דווקא די מוצלח. אבל היה חסר לי ליד זה קצת שוטנשטיין או מתיבתא.

מה מקור המנהג לאוכלים אוזני המן להקפיד דווקא על אכילת אוזן המן ימנית? **נראה לי** שאם השכנים מלמעלה לא יפסיקו להרעיש אני אשלח להם בפורים וופלים לימון בטעם פסיפלורה.

לרגל נסיעה, לקראת פסח למסירה 8 ק"ג בקר מס', 6 ארגז עופות קפואים, 10 שקי תפוחי אדמה ו-4 שקי גזר.

אוח, כמה שהוא חסר הליברמן הזה. כשהוא היה שר אוצר היה כל כך קל להשיג אביונים מהודרים.

איך שהזמן רץ, בחודש הבא כבר שורפים את הלולב!

הרבה שואל את הילדים: מה המשותף לקרטופל, קרטוצ'קס, צ'יפס, פירה, סלט תפוחי אדמה, קמח תפוחי אדמה, תפודים, קוגל תפוחי אדמה ותפוחי אדמה בתנור? - קופץ "חרוץ הכיתה" ועונה: כולם אסורים באכילה בתענית אסתר.

הילדה מודיעה לאמא שהגננת אמרה שהיא תהיה אמא של פורים. ומה עושה אמא של פורים? שאלה האמא. עונה הילדה: אמא של פורים צריכה כל הזמן להגיד לילדים: תפסיקו כבר לאכול ממתקים. אני לא מרשה.

"הורים יקרים, בעקבות החלטת הנהלת החידר לאסור על המלמדים לקבל משלוחי מנות מהילדים, אבקש מאוד שלא לצרף למעטפה שום מאכל ומשתה. בברכה, המלמד".

חקירה: כש"האחשדרפנים היו מנשאים את היהודים כי נפל פחד מרדכי עליהם", האם כל אחשדרפן ואחשדרפן היה מנשא את היהודים מצד עצמו משום שפחד מרדכי נפל על כל אחשדרפן ואחשדרפן או שפחד מרדכי נפל על כל האחשדרפנים ביחד ולכן רק כשהיו כל האחשדרפנים ביחד הם היו מנשאים את היהודים אבל כל אחשדרפן ואחשדרפן לבדו לא היה מנשא את היהודים. נפק"מ להגדיל עלון ולהאדירו.

אף אחד לא יודע להסביר למה זה קורה. אבל העובדה היא שבפורים יש הרבה אנשים שמקבלים פתאום בעיות קשות באוזניים, עד כדי כך שדופקים אצלם בדלת או מתקשרים אליהם בטלפון והם ממש לא שומעים כלום.

אברמוביץ' הולך לבקר את ברקוביץ' החתן של רבינוביץ' ופוגש בדרך את זליקוביץ' הגיס של פרימוביץ'. פתאום מגיע לבקוביץ' השכן של נוטוביץ' ומוסר להם ד"ש ממושקוביץ' שפגש אותו בתור לד"ר דוידוביץ' שמחליף את ד"ר רביקוביץ' ושאל אותו אם יש לו מושג מה קורה עם טופרוביץ' החברותא של שולביץ' שהיה ערב לקופולוביץ' ביחד עם גורביץ' בגמ"ח של יוסקוביץ'. בינתיים עובר שם זיסוביץ' שהבן שלו שנשוי עם הבת של פופוביץ' שגר ביחידה של סמוטריץ' שיחימוביץ' גר בה קודם ואומר להם שהוא הולך בשליחות אוביץ' להציע את הבת של הופקוביץ' לבן של שטרולוביץ' שאשתו מהבית היא סגלוביץ' אבל הוא בעצמו מסתפק אם זה בכלל מתאים בגלל שאמנם הרעיון הוא של גורקביץ' אבל אשתו מהבית היא ויס.

אבי המיועדת לשדכן: אין לי בעייה שהוא יאכל קיטניות בפסח, אבל שזה לא יהיה שרויה.

אמרתי לסבא שלי, סבא השנה לא תצטרך לטרוח בפורים ללכת לתת מתנות לאביונים. אני כבר אמצא לך אביון עם רכב שהוא יבוא אליך.

מוסר השכל: אם קרית הגיגים הרבה בחיפזון עד כי נתקפת ביושב ושיממון, סימן שקרית ולא שנית. ואם קרית ושנית לא שלשת.

מילא לקחו את הסולם של משפחת ריכטר, זה כבר שבועיים שהטורקים לא מחזירים אותו, אבל איך הוא עדיין לא נשבר מהרעידות אדמה?

חדש חדש מחאת משכפלי המפתחות.

הרגע הזה שאתה אומר: ויאמרו בגויים ה' מלך" ואינך זוכר אם כבר התחלת יהי כבוד או שאתה עדיין ב-הודו...

שאלה בחושן משפט לפורים: שני שכנים שיש להם דשא. זה טוען מכיון שאתה שכן הדשא שלך צריך להיות ירוק יותר. וזה טוען לא כי אלא הדשא שלך צריך להיות ירוק יותר משום שאתה שכן. לעשות פשרה ולפסוק שהדשא של שניהם יהיה ירוק יותר אי אפשר משום שאז לאף אחד לא יהיה דשא שהוא ירוק יותר. ולפסוק שאף דשא לא יהיה ירוק יותר גם אי אפשר משום שגם בזה יש ביטול המנהג של הדשא של השכן ירוק יותר. מה עושים? הלכה למעשה, מכיון ששני הצדדים מחוייבים במדה שווה לקיים מנהגי השכנים, עליהם לעקור את הדשא ולקיים המנהג של בניית יחידת דיור בשטחים המיועדים לדשא.

ילד: אבא למה באוזני המן יש כאלה עם פרג / ממרח תמרים / שוקולד? אבא: כי זה מחלוקת מה היה לו באוזניים.

רק אחרי שראיתי כמה אשתי הוציאה על המשלוחי מנות, הבנתי כמה המן היה רשע. **איזה** בריסקר אמר לי ש'זכורי' עבר בשלום בקריאה שניה ושלישית.

שאלתי את השכן למה הוא מחפש את הילדים השנה, הוא אמר אני מחפש למי לתת אותם.

למה תלו את עשרת בני המן בבת אחת? כדי שלא יספיקו לעתור לבג"ץ.

לדעתי המשפט אין דבר העומד בפני הרצון לא מדבר על תקופת הבורקס.

נראה לי שבקופת חולים קיימת אפליה. כי תמיד כשאני מסיים אני מרגיש שיצאתי מקופח.

הרגע הזה שהילד מחוץ לבית כנסת ושומע שזורקים סוכריות...

אין רגע יותר משפיל מהרגע שאתה הולך לפח כדי לזרוק פנימה את הנייר שלא הצלחת לקלוע מרחוק...

אני אגיד לך מה מעצבן: כששולחים לך משלוח מנות עם במבה ופופקורן מפורזים... **פרג זה** שוקולד שנכשל בחיים.

חלום שלי להיכנס יום א' למעלית מלאה אנשים ולהגיד: אתם בטח יודעים למה כינסתי אתכם כאן היום...

באתי לחנות 'הכל בשקל' נתתי למוכר שקל ואמרתי לו: צא מהחנות שלי.

כשאתה מעביר את המזגן מחום לקור, והוא כזה: תן לי כמה דקות של שקט עם עצמי...

מנסה לעצור מונית, מגיע איש זר נעמד לפני וגם מנסה לעצור מונית, מתקדם ועוקף אותנו, עוקף אותי, עוקף אותנו, מגיע הביתה.

אישה גויה מתעוררת בלילה לא מצליחה לישון. בעלה שואל אותה מה קרה? קשה לי לנשום. עונה לה: מה שקשה לך - אל תעשי.

פורים תוירה: אם פורים כפורים אז מדוע יש יצ"ר בפורים הרי ביום כיפור אין יצר הרע? ואם תמצא לומר שאכן בפורים גם אין יצר הרע כפורים, א"א לומר כן כי כתוב בגמרא 'השטן' גמטריא 364 כי 365 יום בשנה ויום אחד אין שטן נשאר 364 אז רואים שרק ביו"כ אין שטן כי אם גם בפורים אין שטן אז צריך להיות 363 יום. **תשובה:**

באמת אין יצר הרע בפורים וכמו בכיפורים ומה שזה לא נמנה בגמרא 363 יום בגלל שיום כיפור אין יצר הרע כלל בכל העולם אבל בפורים כשבב"ב אין יצר הרע הוא עדיין 'עובד בירושלים', כי בירושלים רק למחרת זה פורים, וכשלמחרת הוא שובת בירושלים אבל הוא 'עובד' בכל העולם שאין שם פורים. אז למעשה רק את יום כיפור אפשר להחשיב, ולכן כתוב בגמרא 364 יום ולא 363.

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. ובבית המדרש המרכזי מניין אברכים 'פרדס כץ' רחוב אבוחצירא 9, ובכולל 'מורשה דיעת' (בית כנסת הגדול) בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרטון בארון למטה. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים ובראשם **רבי ידידיה זר שליט"א** –

משבחי הרב זר: שזכה להיות בכניסת שבת בקו התאריך רגל אחת בצד ימין ובדיוק חצי גופו ורגל אחת בצד שמאל ובדיוק חצי גופו והיה ספק שקול האם חייב לשמור שבת או לא, פתאום שם לב שאחד מהציפורנים שלו בצד שמאל ארוכות מידי יותר מהצד השני ממילא הוא שייך לצד השני ואז הוא חתך את הציפורן כי ייצא שרוב גופו במקום שעדיין חול, לאחר שחתך הרגיש שחלק מהשערות שלו עפו ברוח לצד השני ממילא כעת שבת אצלו אבל הוא לא היה בטוח והתחיל לספור את השערות ועד שגמר לספור הגיע מוצ"ש ואז היה צריך להתחיל שוב לשמור שבת כי השתנה התאריך.

אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור. כמו"כ ניתן להשיג את העלון במודיעין עילית (לא כמות) החל מיום חמישי בערב בשעה 36:7 בכניסה לחנות ש.מ.ח. – שרתי משרד רחוב רשב"י 49. **כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל** אצל רבי שמחה שולמן שליט"א, שזכה ללמוד את כל התורה שבע"פ. **כן ניתן להשיג בירושלים** בישיבת מיר אצל האיש שה' אוהב אותו ואת כל מעשיו רבי דוד רוטשילד שליט"א או אצל האיש בעל לב הזהב, הדמות של ישיבת מיר רבי אבי פרידנר שליט"א שהוא מקרין הארת פנים נדירה. **בבית שמש** אצל אחד מגדולי בעלי מוסר בדורינו רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. **וכן** בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבקוק הנביא 7 רמה ג'. **בנתיבות** ב'בית בוכריס'. ובבית יצחק. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב ישי רוט נ"י. **בירושם** אצל הגאון הצדיק רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. **באופקים** בבית הכנסת זכרון אליהו. אני צריך עדכון האם עדיין יש שם עלונים כי יש המון תלונות ע"ז. **בקרית גת** בביהכ"נ שומרי אמונים ובביכ"נ קרעטשנף מיום שישי. **בחזון יחזקאל:** בבית כנסת המרכזי. **באשדוד:** בבית כנסת החיד"א רובע ג אצל גדול מזכי הרבים בדורנו רבי יצחק משענייה שליט"א ברכת מזל טוב למזכה הרבים הגדול הצדיק רבי יצחק משענייה לרגל אירוסיו ביתו השבוע עם בחיר עולם הישיבות החתן המופלג בחיר עולם התורה יצחק ללו משיבת "ברית יעקב" **בעוצם** בישיבת נר זרח ע"י מרא דקדשים בישיבת רבי שמואל הוויגסברג שליט"א. **ברכסים** אצל אחד מהצדיקים הגדולים שיש בכל הצפון רבי יוסף המנארי שליט"א כולל נר ישראל גבעה ב. **ברעננה** אצל משפחת זכאי המיוחדת והנפלאה רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון- 052-6903395. **בפתח תקווה** בבתי הכנסת בגני הדר: אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בעש"ט צאנו גור ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל וכן בישיבת עטרת שלמה. **בראשון לציון** אצל הנ"ל: וכן בעיר **אלעד** בישיבות כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הר"ן ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. **עוד באלעד** בבית הכנסת עמק ההלכה ע"י האיש שכמה וכמה העידו לי עליו שהוא מגדולי המחנכים וכל תלמידיו אוהבים אותו אהבת נפש רבי יצחק רבי שליט"א. **בצפת:** בהיכל ישיבת צפת ע"י הגאון האהוב רבי אברהם לויסון שליט"א (מזלי"ט על הולדת בתו בזכות הפצת העלון). **בקרית אתא:** בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 ע"י הבחור המפורסם בצדקותו עדי לגדולות אהוב הבריות נ"י **ברמת השרון** אצל האיש שבזכותו העולם עומד וא"א לפרט למה רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות וכן בבית הכנסת המרכזי גאולת ישראל וכן בבית הכנסת וכולל הוד צבי. **בחזרה** בכולל אדרת אליהו בראשות הרב נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13 **בלוד - אחיסמך.** בחנות בראדרס רחוב הרב אלישיב 5 גני איילון. **בעפולה** בביהכ"נ נצח ישראל בשכונת עפולה עילית או אצל הגאון הצדיק רבי אהרן קולדצקי שליט"א

במנצ'סטר אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: +447425793110. **בארגנטינה:** בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים. **תודה** לחתן המופלג והנדיר בחיר עולם התורה השקדן החשוב והגאון רבי מאיר סגל שליט"א ראש כולל ובוחן בבית מתתיהו.

לקבלת העלון בפקס יש להתקשר לטלפון: 03-6180383.

כמו"כ העלון נמצא ב'כל העלונים' בעיצוב בשם 'לבית התורני'. וכן העלון (מלבד ההערות שבסופו) מופיע ב'קובץ גליונות'.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל ארבעת השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבת. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com

יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסייעים! אפשר לשלוח משם הודעות.